

ΝΟΥΜΑΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ-ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ-ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ

Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΧΡΟΝΟΣ Β' | ΑΘΗΝΑ, Κυριακή 29 του Αυγούστου 1904 | ΓΡΑΦΕΙΑ: 'Οδός Οικονόμου αριθ. 4 | ΑΡΙΘ. 111

ΜΙΑ ΑΝΕΚΔΟΤΗ

ΣΕΛΙΑ ΤΟΥ ΡΟΪΔΗ

Rigi-Kallh. J 11/4. VIII. 04

'Αγαπητέ μου «Νουμά»

Μοίκανες τή τιμή μιὰ φορά νὰ μοῦ ζητήσης κάτι γιὰ τὸ ψῦλλο σου τὸ καλὸ. Σοῦ στέλνω σήμερα κάτι πιὸ καλὸ ἀπ' ὅ τι θέλεις. Ἐνα ἀνέκδοτο κατεβατὸ τοῦ Ροΐδη. Ἴσως μιὰ μέρα ἂν κανένας ὁμογενὴς συλλογιστῆ νὰ βάλῃ νὰ τυπώσουν τ' ἄπαντά του, θάναί κι αὐτὸ τὸ κατεβατὸ, ποῦχε τὴν καλοσύνη νὰ γράψῃ στὴ φιλοθέκη μου, ἕνα ἀπὸ τὰ δημοφιλῆ μαργαριτάρια ποῦ σκορποῦσε ἐδῶ κ' ἐκεῖ.—Θυμοῦμαι ὅταν τὸ διάβασα πῶς ἐσφίξε ἡ καρδιά μου. Εἴταν βέβαια πρὶν τὸν πόλεμο, τὸν Ἐλεγχο, καὶ τὰ καμώματα τῆς φοιτητοκρατίας. Ἀπὸ τότες ντοῦρανε τὸ τοιμάρι μας. Σὰν τοῦγραφα νὰ τόνε φκαριστήσω, τοῦπα πῶς ἡ ἐπιτροπὴ ποῦχε ἀποχτήσῃ στὸ κοινὸ σὲ δυὸ μεγάλα καὶ ζωτικὰ ζητήματα, τὴν ποίηση καὶ τὴ γλώσσα, ἐπρεπε νὰ μᾶς δίνῃ κουργάγιο καὶ νὰ μὴ μᾶς κἀνῃ ν' ἀπελιζούμαστε ἀπὸ τώρα γιὰ τὸν τόπο μας.

Πάντα δικός σου
CHIENSIS.

«Σὲ μακαρίζω ὄχι μόνον διότι μεταβαίνεις εἰς τὸν «Θαυμαστὸν τόπον, τὸν ὁποῖον δὲν θὰ εὐτυχίσω ἐγὼ ἐπαρὰ εἰς τὸν ὕπνον μου νὰ ἴδω, ἀλλὰ καὶ διότι ἀπερχεσαι ἐκ τῆς Ἑλλάδος, ὅπου ἀδύνατον φαίνεται «ν' ἀναπτῶν ὁ Ἕλληνας ὅσον ἐλαβε παρὰ Θεοῦ ἰκανότητα καὶ εὐφυΐαν. Ὁ συγκρίνων ὄσα ἐντὸς τῆς «πατρίδος του πράττει, πρὸς ὅσα ἐκτὸς αὐτῆς ὁ «Ἕλληνας κατορθώνει, ὁ ἐρωτῶν τίνες ἐκτίσαν τὸ Ζάπειον, τὸ Ἀρσάκειον καὶ τὴν Ἀκαδημίαν, ὁ παραβάλλων τὰς Ἀθηναϊκὰς πρὸς τὴν ἐν Ἐργέστη Ἑλληνικὴν ἐφημερίδα καὶ τοὺς παρ' ἡμῖν πρὸς τοὺς ἐν Μονάχῳ Ἑλληνας καλλιτέχνας, προ πάντων δὲ «τὰ ἑκατομύρια καὶ τὴν φήμην τιμιότητος τῶν ἡμετέρων ἀπὸ τοῦ Λονδίνου μέχρι τῶν ὄχθων τοῦ Ἀγγλοῦ ἐμπόρων καὶ τραπεζιτῶν πρὸς τὴν παρ' ἡμῖν ἀθλιότητα καὶ κακοπιστίαν, κλίνει νὰ πιστεύσῃ ὅτι ἐνυπάρχει τι εἰς τὴν ἀτμόσφαιραν τῆς Νεωτέρας Ἑλλάδος, ἰκανὸν νὰ μεταβάλῃ τὸν ἔξυπνον αἰεὶ βλάκα καὶ τὸν τιμωτάτον ἄνθρωπον εἰς ἰδρυατὴν Ἐταιρίας, οἷαι ὁ Ἀρχάγγελος καὶ ἡ Πίστατικὴ. Ὅπως ἡ Ἱερουσαλὴμ διὰ τοὺς Ἑβραίους, οὕτω καὶ διὰ τοὺς σημερινούς Ἕλληνας, εἶναι ἡ Ἑλλὰς τόπος κατάλληλος μόνον πρὸς γερωνοτικὴν ἀνάπαυσιν καὶ αἰώνιον ὕπνον. Πολύ προτιμότερα ἢ ἐξορία παρὰ νὰ ζῆ τις ἐντὸς κοιμητηρίου.

Ε. Δ. ΡΟΪΔΗΣ

'Ἐν Ἀθῆναις τὴν 2 Νοεμβρίου 1896.»

ΠΑΡΑΠΟΝΟ

Τοῦ Παύλου Ὁρεινοῦ

Μὲ πνίγει τὸ τρισκόταδο, μὲ δέρνει ἡ ἀνεμοζάλη, Ἄπ' τῆς ζωῆς τὸ πέλαγο τριγύρω μου ξεσπᾶνε Φουρτουνασμένα κύματα καὶ στῆς ζωῆς τὴν πάλη Περίγυρά μου τὰ στοιχεῖα παλεύουν καὶ βογγᾶνε.

Γέρνω τὰ μάτια γύρω μου στοῦ ὀρίζοντα τὴν ἄκρη Καὶ σὰ δὲ βλέπω πουθενὰ μι' ἀχτίδα νὰ προβάλῃ Μὲ παίρνει τὸ παρίπνο καὶ μαῦρα γύνα δάκρυα Γυρεύοντας τὴ χερραυγὴ μὲς τὴν ἀνεμοζάλη.

Ε.

ΑΝΤΕΘΝΙΚΕΣ ΚΟΥΒΕΝΤΕΣ

Τὸ χη ἀγαθὴ. Ἀποῦ πρόκειται γιὰ δασκάλους πέρνω κι ἐγὼ τὴν πρώτη φράση ἀπὸ τῆ γλώσσα τους.

Ναί, τύχη ἀγαθὴ, ποῦ μοῦδωσε ἀρομὴ ὁ κ. Στέφανος Ραμᾶς μὲ τοὺς «ἔξυπνοὺς καὶ τὴ δουλειᾶ» τοῦ προπερασμένου Νουμά, νὰ πῶ κι ἐγὼ δυὸ λόγια γιὰ τοὺς δασκάλους.

Μιὰ φορά κι ἕναν καιρὸ, δὲν εἶναι πολλὰ χρόνια ἀπὸ τότε, ὕστερα ἀπ' τὸ Ἐθνοσωτήριο 97, μοῦ φρίνεται ἦτανε σὲνα ἐλεύθερο καὶ εὐτυχισμένο βασίλειο, ἕνας ὑπουργὸς τῶν στρατιωτικῶν ποῦ ὁ καημένος ἀρεσκότανε πάρα πολλὸ νὰ τὸν λένε γενναίότατο, κι ἀρκοῦσε νὰ τοῦ πῆ: αὐτὴ τὴ λέξη γιὰ νὰ γείνης καὶ στρατηγὸς ἀκόμη.

Σαυτὸν λοιπὸν τὸν ὑπουργὸ στείλανε μιὰ μέρα μιὰ καταγγελία, γιὰ κάποιον ἀξιοματικὸ πῶς τάχατις ἐκλεψε μερικὰ σανὰ, καὶ δὲν ξέρω καὶ τι ἄλλο. Τοῦτο τὸ ὅμοιο μὲ τὴς καταγγελίας τοῦ κ. Καρώνη ποῦνε καὶ τὸ ἐξαιρετικὰ διακριτικὸ ἀπ' τὴς ἄλλες, εὐρισκὲς στὴν καταγγελία αὐτὴ ὅτι ἀρχίζε μὲ τὴν ἐπιγραφή «Πρὸς τὸν γενναίότατον κ.τ.λ.» καὶ παρακάτω «Γενναίότατε».

Αὐτὴ λοιπὸν τὴν καταγγελία ὁ γενναίότατος ἀντὶ νὰ τὴν πατάξῃ στὸ καλάθι του καὶ νὰ ζητήσῃ νὰ μάθῃ τὸν κακοῦθη συντάχτη τῆς, ποῦ εἶπαμε πῶς δὲν εἴτανε ὁ κ. Καρώνης, ὁ γνωστός ἐθνοσωτήρας, τὴν ἐστειλε τὰ χύτατα στὸ στρατοδικεῖο «διὰ τὰ περαιτέρω».

Ἦέρασε κάμποσος καιρὸς ὅταν παρουσιάζεται μιὰ μέρα ἕνα γεροντάκι μὲ τὴ μαγκουρίτσα του, καὶ τραγμμένο καὶ τρεμάμενο γυρεύει νὰ τοῦ ξηγήσουνε τί λέει ἕνα χαρτάκι ποῦ κρατοῦσε στὰ χέρια του, μὲ τὸ ὅποιο τὸν κἀνανε νὰ ῥθῆ ἀπὸ κάποιο χωριὸ τῆς Λακωνίας, μοῦ φαίνεται, τὸ ὅποιο δὲν εἶχε ἀφ' ἡ ἀπὸ τότε ποῦ τὸν γέννησε ἡ μάνα του. Ἐνας ἀξιοματικὸς τὸν λυπήθηκε κι ἀνοίξε τὸ βιβλίον τῶν κλήσεων γιὰ

νὰ ζητήσῃ τὸν ἀριθμὸ του κι ἀποῦ τὸν βρῆκε τοῦ λέει: Ἐσὺ Γεωργόπουλε, Γενναίότατο... δὲ θυμῆμαι πῶς ἔλεγαν τὸ γέρο, κατηγορεῖς τὸν τάδε ἀξιοματικὸ γι' αὐτὸ κι αὐτὸ, γιὰ πῆς μας τί ξέρεις.

Τὸν κοιτᾶει ὁ γέρος, πετιέται πίσω, τὸν ξανακοιτᾶει καὶ σκοτημένος καὶ τρομασμένος... ἀεὶ στὸ καλὸ καπετάνιο μου, τοῦ λέει, ἐγὼ δὲν ξέρω τίποτις, αὐτὰ μόνον σεῖς οἱ γραμματιζοῦμενοι τὰ ξέρετε.»

Τώρα μὴν ὑποθέστε πῶς αὐτὸ τὸ ἐλεύθερο βασίλειο εἴταν ἡ Ἑλλάδα, καὶ πῶς ὁ γενναίότατος κ. ὑπουργὸς εἶναι ὁ ἴδιος ποῦ δέχεται καὶ τὰ καθημερινὰ μακαρόνια, ποῦ τοῦ σερβίρει ὁ κ. Ἐθνοσωτήρας μὲ τὴν «Ἐσπερινή», γιὰτι μὰ τὴν ἀλήθεια δὲ θάχατε ἀδικο.

Ναί, αὐτὰ ξέρομε ἡμεῖς οἱ γραμματιζοῦμενοι, κι αὐτὸ μοῦπε κι ὁ ἀξιοματικὸς ποῦ μοῦ διηγῆθηκε αὐτὴν τὴν ἱστορία γιὰ νὰ μοῦ ἀποδείξῃ ὅτι δὲν εἶναι, ὅπως ἔλεγα γώ, ἡ ἔλλειψη τῆς μόρφωσης ποῦ κἀνει τὸ λαὸ νὰ χάθῃ ἀνεξέταστα τὴς κουταμάρες ποῦ τοῦ σερβίρει ἢ καθε μιὰ πενταρολογοῦσα, γιὰ νὰ στέλνῃ στὸ Ἐθνικὸ χαντακοτήριο τὸν ἕνα καὶ τὸν ἄλλο κ. Γενναίότατο, ἢ τὸν κ. Στάη, ἢ τὸν κ. Πλατοῦττα ποῦ θὰ γίνῃ μεθαῦριο καὶ ὑπουργός. Αὐτὴ ἡ ἀμορφωσιά τοῦ κρατᾶει τὰ χέρια καὶ τὰ πόδια δεμένα γιὰ νὰ μὴ βάλῃ φωτιὰ νὰ κάψῃ καθε κ. Ἀστραπουτουλίδη καὶ καθε κ. Ἐσπερινό.

Ἡ ἔλλειψη τῆς μόρφωσης, ὄχι τῆς σημερινῆς τῆς ψεύστικης καὶ τῆς σάπιας, ἀλλὰ τῆς πραγματικῆς μόρφωσης ποῦχει γερὸ θεμέλιο, τὸ θεμέλιο τῆς ἀλήθειας, τῆς μόρφωσης ποῦ λέει κι ὁ κ. Ραμᾶς, τῆς μόρφωσης, ὄχι μὲ τοὺς Ρητορικοὺς λόγους τοῦ Μιστριώτη, μὰ μὲ τὴν Ἰλιάδα τοῦ Πάλλη, ὄχι μὲ δασκάλους τὸ Μιστριώτη, τὸ Σωτηράκη τὸ γαμπρὸ του, τὸν Παπαβασιλείου, τὸν Τημελῆ, τὸν Καζάκη καὶ δὲν ξέρω ποῖον ἄλλο εὐσεβῆ, ἀλλὰ μὲ τὸν Σαρρῆ, τὸν Γρυπάρη, τὸν Σταματιάδη, τὸν Περγαλιτῆ, τὸν Σταμνοπούλο κι ὅλους τοὺς ἄλλους, ὄχι μὲ τὸν Αἰγινηποορανεῖ τῶν ἀνωφελῶν, μὰ μὲ τὴ λυκικὴ Ἀστρονομία τοῦ Σαρρῆ καὶ τὸ Ἡλιοφάγαρο τοῦ Πάλλη, ὄχι μὲ τὰ λογοτεχνήματα, τὰ δράματα, καὶ τὴς κωμωδίας, ὅλων μαζὶ τῶν καθαρολογίων λογοτεχνῶν !!! δραματικῶν !!! καὶ κωμικῶν συγγραφέων (!!!) ἀλλὰ μὲ τὰ λογοτεχνήματα καὶ τὰ δράματα καὶ τὰ μυθιστορήματα, τοῦ Καμπύση, τοῦ Ψυχάρη, τοῦ Πάλλη, τοῦ Παλαμά, τοῦ Ἐφταλιώτη, τοῦ Ἐρμονα, τοῦ Βλαχογιάννη, τοῦ Δροσύνη, ὄχι μὲ τὴς στιχογραφίας τοῦ Βασιλειάδη, τοῦ Συνοδινού, τοῦ Βαλῆ, τοῦ Πανᾶ καὶ τοῦ Κουρούπη, ποῦ τοὺς ἀναφέρνω ἔτσι γιὰ νὰ γελάσουμε λιγάκι κι ὄχι βέβαια γιὰ νὰ τοὺς συγκρίνω μὲ τὸ Σολωμὸ τὸ Βαλαωρίτη, τὸν Παλαμά, τὸ Γρυπάρη, τὸν Ἐρμονα κι ὅλους τοὺς ἄλλους τοὺς πραγματικοὺς ποιητάδες. Ὅχι μὲ τοὺς οἶνους τῶν διαφόρων μὴ οἰνοποιῶν, μὰ μὲ τὴν ἀπλή οἶνοποιία τοῦ Σταματιάδη (γιὰ τοὺς μαθητάδες τῆς Ἀκαδημίας) καὶ τὸ «κρᾶσι» τοῦ Στα-

σινόπουλου για το λαό. "Όχι με τις πατσαβούρες που λέγονται, Χρόνος, Άστραπή, Έσπερινή, αλλά με τον "Νουμά".

Κι' είχε δικίο ο φίλος μου που θυμήθηκε τα λόγια του γέρου, μα δεν είχα κι εγώ άδικο, γιατί εγώ δεν ένοσασα τη σημερινή άμορφωσιά, γιατί εκείνος αυτόν ένοσασε.

Το ίδιο βράδυ που διάβασα το Νουμά, έτυχε κάποιος φίλος μου να μου δείξει κάτι που δημοσιεύονταν με παχειά-παχειά γράμματα στην έθνική εφημερίδα των κ. κ. Κερώνη, Δήμερ, Παρίση, που έχει ρεπόρτερ και τον κ. Πέτρο Α. Γιάνναρο. Κρατώντας λοιπόν το στόμαχί μου κατώθωσα να διαβάσω αυτά που καταλέξησες: αντίγραφο για να γελάσετε και σεις λιγάκι.

"Οι λόγοι του κ. Μιστριώτου". Είς τον γράφαντα εν τῷ "Εστία" κατὰ τῶν βητορικῶν λόγων τοῦ κ. Μιστριώτου, ὡς ἀναγνωμάτος ἐν τῷ Ἀρσάκειῳ, ἀπαντῶμεν, ὅτι εὐχῆς ἔργον εἶνε κ' ἔθνικῃ ἀνάγκῃ, νὰ εἰσαχθῶσιν ὡς ἀναγκαστικὸν βιβλίον, ἐν ἅπασιν τοῖς σχολείοις τοῦ κράτους· διότι δι' αὐτῶν διδάσκειται ὁ νέος Ἕλλην πῶς νὰ γράφῃ... γλαφυρῶς τὴν βασιλίδα τῶν γλωσσῶν, τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν, πῶς νὰ μορφώσῃ τὸ ἔθνικόν του φρόνημα, τὸν εὐγενῆ βίον του ἐν ἀμίλλῃ πρὸς τοὺς ἐνδόξους προγόνους ἐν τῇ παλαιᾷ καὶ νεωτέρῃ ἱστορίᾳ καὶ πῶς νὰ διατηρήσῃ τὴν ἀγνότητα ἐν τῇ οἰκογενείᾳ (!) Οὐδεμίαν γραμμὴν δύναται νὰ ἀναγνωσθῆ ἄνευ... (στομαχικῆς διαταράξεως καὶ) ἐξάρσεως πρὸς τὸ καλὸν καὶ τὸ ἔθνικόν ἰδεῶδες. Παραλείποντες νὰ εἴπωμεν περὶ τοῦ «εὐνοστάτου» προσθέτομεν (ἀμὴν μᾶς τελειώσατε), ὅτι μετὰ τὰ περιουσιακά προλεγόμενα τοῦ Κρητῆ καὶ τῆς ἐπιστολῆς οὐδὲν ἄλλο βιβλίον... νὰ δὲν μποροῦν πιά νὰ σῶσιν τὸ τελειώσω εἶναι ἄλλες 15 γραμμῆς· ἔπειτα ἀρκοῦν αὐτὰ.

Ἄν δὲν τύχαινε νῆτανε ἡ Ἐστία πού χτύπησε τὸν βιβλιοκάπηλο, θάλεγα πῶς ὁ ἴδιος τάγραψε κι ἐκεῖ γιὰ νὰ δώσῃ τὴν ἀφορμὴν στὸν ἑαυτὸ του νὰ γράψῃ γιὰ τοὺς ρητορικοὺς τοῦ λόγου, καὶ περὶ τοῦ εὐνοστάτου αὐτῶν, γιὰτὶ ὁ ἄνθρωπος (γιὰ συλλογιστῆτε) ὕστερ ἀπὸ τὸν τελευταῖο του βητορικὸ στὸ Ἀρσάκειο δὲν βρῆκε τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἀκουστῆ, (κι εἶναι δεκαπέντε μέρες ἀπὸ τότε).

Νὰ λοιπὸν μιὰ ἐξυπνάδα ἀκόμη τῶν δασκάλων πού δὲν ἀναφέρνει ὁ κ. Ραμᾶς, καὶ πού σοῦ δίνει τὴν ἀφορμὴν πολλὰ καὶ κάθε ἄλλο παρὰ εὐχάριστα νὰ σκεφθῆς. Ὄπου τύχῃ νῆχῃ τὰ ποδαρχία του ὁ κύρ. Μιστριώτης (καὶ τῆχει παντοῦ) ἢ ὁ κύρ Σωτηράκης, νᾶσου καὶ τὰ Ἐθνικὰ βιβλία, 4 δραχ. οἱ Ρητορικοὶ λόγοι, 8 ἡ Ἀντιγόνη, 10 δὲν ξέρω τί ἄλλο, 20 ἡ γραμματολογία καὶ ἡ τιμὴ ἀνεβαίνει σύμφωνα μὲ τὸν ὄγκο ἀπὸ κουταμάρες πούχουνε μέσα. Καί... περιουσία ἀλάκιση, θησαυρὸς ἀνεχτίμητος, εἶναι ἡ ζημία ἢ ἔθνος κ' ἡ πού γίνεται στὰ κακόμοιρα τὰ παιδιὰ ὅχι πιά μὲ τὸ νὰ τὰ ἀγοράζουνη ἄλλὰ μὲ τὸ νὰ τὰ διαβάζουνη.

Κι ἂν γινότανε αὐτὸ μόνον μὲ τὸν κ. Μιστριώτη, αἱ θὰ λέγαμε, ἕνα τὸν ἔχουμε, πού νὰ μὴ βρακκαθῆ, τὸν ἔθνικὸ μας· ἄς κάνουμε κι αὐτὴ τὴ θυσία. Μὰ ἡ παρομοία λέει «Μ' ὅποιον δάσκαλο καθίσῃς τέτοια γράμματα θὰ μάθῃς» κι ἀλήθεια ὅλοι οἱ μαθητᾶδες τοῦ μπάρμπα, οἱ ἔξυπνοὶ ὅμως οἱ μαθητᾶδες, γιὰτ' εἶνε κι ἄλλοι μαθητᾶδες πού περάσανε δυστυχῶς ἀπ' τὰ χέρια του, κουτούς τοὺς λένε αὐτούς, τὴν ἴδια ἐπιχείρησι μὲ τὴν ἴδια ἡ, τὸ πιὸ σωστὸ, μὲ μεγαλήτερη ἱκανοποίησι κάνουνε.

Ποιὸς ἀπ' τοὺς παλιούς ἢ τωρινούς μαθητᾶδες καὶ πατεράδες δὲν ξέρει τὸν Παπαχατζῆ μὲ τίς ἱστορίες του καὶ τ' ἄλλα του βιβλία πού φόρτωνε τὸ μαθητῆ, καὶ μὲ τίς ἐύωνότατες προγομνάσεις πού του

φόρτωνε, παρὰ τὸν νόμο, νὰ τοῦ κάνει; Ποιὸς τὸν θαλασσινὸ μὲ κάτι ἐξαμβλώματα πού τὰ λένε πρακτικῆς ἀριθμητικῆς, καὶ μὲ τίς ἴδιες προγομνάσεις, καὶ μὲ τὴν μετροφορσύνῃ νὰ λήσῃ τὰ πᾶσι δάκρια πῶς αὐτόφ κι ὁ Χατζιδάκις εἶνε οἱ δυὸ μαθηματικοὶ τῆς Ἑλλάδας; Ποιὸ κορίτσι στὸ Ἀρσάκειο ἢ μαθητῆς στὸ γυμνάσιον πού διδάσκει, δὲν ἔχει τίς φυσικῆς τοῦ Τσιλῆθρα;

Πέντε δραχμῆς ἂν ἀγαπάτε κοστιζουνη, κλεμένες δῶθε κι ἐκεῖθε γιὰ νὰ φέρουνη πάντα κάτω ἀπ' τὴ λεοντῆ νὰ βγκίνῃ ὁ γαῖδρος· ποιὸς δὲν ξέρει τίς νέες ἐκδόσεις τῶν ἱστοριῶν του πού σὲ χιλιάδες ἀντίτυπα βγαίνει κάθε χρόνο ὁ Τσαγγρῆς; ποιὸς τὰ βιβλία τοῦ Παπαθασιλείου; ποιὸς τοῦ Κορέ; ποιὸς τὸ ἔνα; ποιὸς τὸ ἄλλο;...

Κι ἔλα αὐτὰ τὰ ξέρουν οἱ ἀρμόδιοι, τὰ ξέρουν καλύτερα ἀπ' ὅλους τοὺς ἄλλους, γιὰτὶ καταγγέλλουνη σ' αὐτούς, μὰ ὁ μεγάλος ἐχθρὸς τῆς πατρίδας μας πού τὸνε λένε συναλλαγή, δὲν τοὺς δίνει τὴ δύναμη νὰ πᾶφουνη τὸν κακοῦθῃ δάσκαλο· ἴσια-ἴσια τίς περισσότερες φορὲς θὰ τὸν προβιδάσουνη σὲ γυμνασιὰ ρχῆ.

Σ' αὐτούς λοιπὸ τοὺς δασκάλους, σ' αὐτούς τοὺς ἔξυπνοὺς καὶ ἀντάξειοὺς τῶν Μιστριώτιδων μαθητᾶδες, εἶνε ἐμπιστευόμενα τὰ παιδιὰ μας γιὰ νὰ τὰ διὰ πλάσσοῦνε, γιὰ νὰ τὰ ἀναπτύξουνη, γιὰ νὰ τὰ ἡθικοποιήσοῦνε. Καὶ πρὶν νὰ πέσουνη στὰ χέρια τὰ ἔθνος κ' ὁ κ. Μιστριώτη, καὶ τοῦ Αἰγινήτη, καὶ τοῦ Δαμβέργη, καὶ τοῦ Καζέζη, καὶ τοῦ Μητσόπουλου καὶ τοῦ Πρωτόπουλου καὶ κάθε ἄλλου βεκλαμαδορέπουλου, ἂπ' τὰ χέρια αὐτῶν θὰ περάσουνη, στὰ χέρια αὐτῶν θὰ ξυπνήσοῦνε, καὶ τὸ ξύπνημά τους θὰ εἶνε φοβερό καὶ ἀπαίσιον· εἶναι ἐκεῖνο τὸ ξύπνημα πού φερε τὴν πατρίδα μας αὐτὰ τὰ χάλια. Ἀπ' αὐτούς πρῶτα-πρῶτα θὰ μάθουνη, ἀπ' τὴν τρυφερότερῃ τους ἡλικία καὶ μὲ ὅλη τὴ μεθοδικότητα, ἀπὸ τὸ αἰὼς τὸ ὦ, ὅλες τίς μερμπαντιές, ὅλες τίς πονηριές, ὅλες τίς κακοῦθιες, ὅλες τίς κουταμάρες, ὅλες τίς ἑλληνοκουρες καὶ ὅλα ἐκεῖνα πού αὐτούς ἐνώουνηται γιὰ νὰ ἀποτελέσουνη τὴν ἔξυπνάδα τους. Καὶ μεθῶριο τὰ παιδιὰ θὰ γείνουνη δάσκαλοι, γιὰτροί, δικηγόροι, βουλευτᾶδες, ὑπουργοί, δημοσιογράφοι, Ἑλληνας πολῆτες ἐπὶ τελοῦς, τῶν ἐνδόξων προγόνων ἀπόγονοι, καὶ θὰ ἐφαρμόσουνη ὅλα ὅσα ἀπὸ τοὺς δασκάλους τους μάθανε.

Καὶ θὰ πετύχουνη στὴν ἐφαρμογῇ καλλίτερα ἀπ' αὐτούς, γιὰτὶ τὰ μάθανε ἐπιστημονικά, τὰ μάθανε τέλεια.

Δυστυχῶς οἱ δάσκαλοι αὐτοὶ εἶνε οἱ περισσότεροι καὶ κυριαρχουνη ἀκόμη καὶ σήμερα· μὰ ὅσο πᾶνε κι ὀλιγοστεβουνη, γιὰτὶ ὁ λαὸς ἔξυπνάει, κι ὅσο ξυπνάει τόσο λιγοστεβουνη, κι ὅσο λιγοστεβουνη αὐτοὶ τόσο περισσότερο πληθαίνουνη οἱ ἄλλοι, πού τοὺς εἴπαμε κουτούς τοῦ δασκάλου μαθητᾶδες. Εἶναι μαλιστα λίγα χρόνια τώρα τελευταία, πού αὐτοὶ οἱ δεύτεροι οἱ κουτοὶ παρουσιάζουνηται ἀπὸ κάθε γωνία γῆς, σὴν κρυμμένος θησαυρὸς, σὰ στάχια πού τὰ φύτρες σὲ γόνιμο ἔδαφος στὸ ἔδαφος τῆς ἀλήθειας, καὶ φυτρώνουνη καὶ φυτρώνουνη, λές καὶ θελουνη νὰ κρύφουνη ὅσο μπορούνη πὶ ὁ βαθεῖα τίς τσοῦκνίδες καὶ τὰ γκάθια, γιὰ νὰ μὴν τὰ ξέρῃ ὁ κόσμος, γιὰ νὰ μὴν ντρέπουνηται γιὰ δαῦτα.

Ὡς τὰ τώρα διοίκησαν οἱ πρῶτοι, καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς διοίκησῆς τους τὸ λέει ὁ κ. Ραμᾶς.

«Ἡ κακοροϊζικία τοῦ τόπου εἶνε βροντόφωνη, βαθύφωνη, μυριόφωνη».

Τώρα ἔρχεται τρεχάτη ἢ σειρὰ τῶν ἄλλων.

— Παραμερίστε, δάσκαλοι, κι ἀφήστε τοὺς ἀληθινούς ἐπιστήμονες νὰ δουλέψουνη· σῶς θαυμάσαμε σῶς καμαρώσαμε, τὸσον καιρὸ τώρα, κι ὁ καιρὸς αὐτὸς παραήτανε μακρὸς. Ἐπρεπε οἱ Ψυχάρηδες, οἱ Παλλῆδες κ' οἱ ἄλλοι νὰ ἦτανε, ὅχι πολὺ, ἐξήντα χρόνια πρὶν γιὰ νὰ φέρουνη σημαντικὴ βοήθεια στὸ Σολωμό, τὸ Βηλαρά, τὸν Πολυλά ὕστερα, κι ἄλλους, καὶ γιὰ νὰ μὴν ἔχουμε σήμερα ἑσᾶς, νὰ μᾶς μούνη τζουρῶνετε μὲ μόνη τὴν παρουσία σας τὰ σχολειὰ μας, καὶ τὸ Πανεπιστημιὸ μας, καὶ νὰ γελοιοποιήτε τὴν πατρίδα μας.

Ἄλλὰ αὐτὸ εἶναι τὸ θελημα τῆς ἀλήθειας, αὐτὴ εἶνε πάντοτε ἡ ἐξελιξὴ τῆς, ἔτσι τουλάχιστο μᾶς τὴν παρουσιάζει παντοῦ ἡ ἱστορία.

Κοπιᾶσατε, μοχθήσατε, κουραστήκατε, ἰδρώσατε, φωνάξατε, βρῖσατε, συκοφαντήσατε, κάνετε ὅ,τι μπορεῖσατε γιὰ νὰ κρύψετε αὐτὴ τὴν ἀλήθεια.

Μὰ ἡ ἀλήθεια πὺ μόνη αὐτὴ δίνει τὴ ζωὴ, δύνει τὴ δύναμη, δὲν ἔχεται κάγκελα, γιὰτὶ πηδαίει ἀπὸ πάνω, γιὰτὶ τὰ πᾶει, γιὰτὶ τὰ τσακίζει.

Καὶ τὴν ἀλήθειαν αὐτὴ θὰ τὴνε διδάξουνη ἐκεῖνοι πού λέτε σεις κουτοῦ, θὰ τὴνε διδάξουνη ἐκεῖνοι πού δὲ βγαζουνη ρητορικοὺς λόγους, πού δὲ βάζουνη ἑλληνοκουρες στὰ βιβλία τους, πού δὲν κλέβουνη ἀπ' τὸν ἕνα κι ἀπ' τὸν ἄλλο τὰ βιβλία τους, πού δὲν ἔχουνη πᾶς μόνον αὐτοὶ κι ὁ Χατζιδάκις εἶναι μαθηματικοί, πού τώρα δὲν ἐγκρίνουνηται τὰ βιβλία τους, πού τὴν ὥρα δὲν προβιδάζουνηται.

Δὲν προβιδάζεται ὁ Ἀντρέας Σαρρῆς πού τὰ βιβλία του εἶνε καλύτερα ἀπὸ κάθε Αἰγινήτικο τσοῦκαλί πού τὸ λένε οὐρανὸ ἢ κοσμογραφία ἢ δὲν ξέρω τί ἄλλη ἀνοησία, μόνον πεθαίνει πᾶς μὲν ὅς' ἕνα ξερωνῆσι. Δὲν κάνουμε τὸν Ψυχάρη (ἂν μᾶς θελῃ κι ὁ ἴδιος) καθηγητῆ στὸ Πανεπιστήμιον, γιὰτὶ πρέπει νὰ κάνουμε τὸν... Μιστριώτη, καὶ τὸν κάνουμε οἱ Φράγκοι στὸ δικὸ τους καὶ παρηφανεύουνηται γι' αὐτό, καὶ γελάνε ὅχι μόνον αὐτοὶ μὰ καὶ τὰ κεραμίδια γιὰ τὴν... ἀντικατάστασι.

Αὐτοὶ πού δὲν εἶναι σήμερα, αὐτοὶ αἴριο μεθῶριο θὰ διδάξουνη τὴν ἀλήθειαν, κι ἡ ἀλήθεια σὰ διδάχτη ἀπ' αὐτούς θὰ λάμψῃ, ὁ λόφωτη, ὁ λόφωσι, θὰ μβωτικῆ.

Σὴν τὴνε διδάξουνη αὐτοὶ, δὲ θὰ βρεθῆ ὁ Κερώνης νὰ κἀνῃ τίς σημερινῆς σου καταγγελίες, κι ἐκεῖνος πού σφετερίστηκε τὸνομα τοῦ γέρου γιὰ νὰ καταγγεῖλῃ ἑχθρὸ τοῦ ἀξιωματικῆ, ἢ ἂν βρεθῶνε τέτοιοι, γιὰτὶ οἱ κακοῦθιες πάντα ὑπαρξουνη σὲ κάθε τόπο, δὲ θὰ βρεθῆ ὑπουργὸς νὰ δεχτῆ τοὺς φαυλαρισμοὺς, μὰ οὔτε εφημερίδα νὰ τοὺς ἐπιδοκιμάσῃ, γιὰτὶ τὸν ὑπουργὸ θὰ τὸν βγάλῃ ὁ λαὸς, καὶ τὸ λαὸ οἱ ὄπαδοι τῆς ἀλήθειας θὰ τὸνε διδάξουνη πρὶν πρέπει νὰ ἐκλέξῃ γιὰ βουλευτῆ του.

Καὶ τότε πιότερον δικίον θάχῃ γιὰ, καὶ καθόλου δικίον ὁ ἀξιωματικῆς, γιὰτὶ ὁ γέρος στὸ δικαστήριον δὲ θὰ πῆ «αὐτὰ τὰ κάνετε σεις οἱ γραμματιζόμενοι» μόνον θὰ πῆ «Μάθετέ με σεις οἱ γραμματιζόμενοι νὰ μὴν κἀνω αὐτὸ πού κάνουνη αὐτοὶ οἱ ἀγράμματα οἱ».

ΑΝΤΕΘΝΙΚΟΣ

Γκ ο υ β ε ρ ν ἄ ν τ ρ α (τὰ λέει γαλλικά). Τί ἔπαθε; τί κλαίς; Sacré κτλ. ces Grecs, mon Dieu!

Μ π ε μ π ἔ κ ο ς. Ἐκαψα τὸ χέρι μου μέσα στὸ ζεστὸ νερό, χουχουχού...

Γ κ ο υ β ε ρ ν ἄ ν τ ρ α. Καλὰ νὰ πάθεις, σὴν εἶσαι χτῆνος. Ἐπρεπε νὰ δοκιμάσεις τὸ νερό ποὶ βάλεις τὸ δάχτυλό σου μέσα. Τί χτῆνη, mon Dieu, τί χτῆνη ces Grecs!

(Ὁ μπαμπᾶς κ' ἡ μαμμά τοῦ μπαμπέκου τ' ἀκούνη, μὰ δὲν τολμοῦνη νὰ ποῦνη λέξη.)

Έτσι, κύρ Μήτρο, μ' άποριά—
τραβήξου—μην με τυραγνάς.
Μάτια μαθὲ ἔχει ἡ γειτονιά,

“Αν ἔχω τὰ μαλλιά ἀσταχιά,
ροδιά ἂν τὴν ὄψη σὰν ἀδύγη,
τὸν κότσο κόβω ἐγὼ ταχιά,

Κι' ἀλί μου! τί θὰ πεῖ ἡ γιριά
νὰ θε μᾶς νιώσει στὸ στενό;

Μὰ ἄκου ἕνα λόγο... Νά! ἔκειπὰ
τρέχα ὡς στὴν ἄγια Φωτεινὴ
γιὰ τὸ Διονύσιον τὸν παπᾶ...

Πρὶν ὄχι! ἀγάπες μὴ μιλάς..
Μὰ Μήτρινα ὅμως σὰ μὲ ποῦν,

ΑΛΞ. ΠΑΛΛΗΣ

Ο ΜΙΚΡΟΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΜΑΣ

“Ο ἀγωνοθέτης εἶχε ἀποφασίσει νὰ μὴ βραβεύῃ ἀπ'
ὅσα μᾶς ἐσταθῆκαν τὸν Ἰούλιο, καὶ νὰ διπλώσῃ τὸ βρα-

Παίρνουμε πρῶτα τὸν Ἰούλιο. Τὸ καλλίτερον αὐτὸ τὸ
μῆνα εἶταν τὸ ἀκόλουθο, τοῦ Β. Ἄθα.

«Δικαστής. Δὲν ντράπηκες, κοτζάμ ἄντρας, νὰ ρε-
ζιλευτῆς γιὰ δυὸ παλιοδραχμᾶς;

Λωποδότης. Αἶ, τί νὰ γίνῃ, κύρ Δικαστή, τὴν
ἔπαθα πῆγα γιὰ πολλά, μὰ τὴν ἔπαθα.

“Ὅστε παίρνει ὁ Β. Ἄθα τὰ δέκα φράγκα τοῦ Ἰου-
νίου.

Ἄπο τᾶλλα τοῦ Ἰουνίου, διαλέγουμε τὸ ἀκόλουθο,
ποῦ κάπως ἔρχεται δευτέρω.

«Ἐξαίτιας τοῦ Κλήδωνα

Τραγουδοῦσε τὸ Δύγγο τὸ λεβέντη, κ' εἶταν ἐκεῖ ποῦ
ἡ μικρότερη, ἡ ὁμορφότερη παπαδοπούλα κερνῶντας τον

—Δὲν παντρεύουμαι γιὰτὶ στὸν Κλήδωνα μοῦπεςε ἕνα
τραγοῦδι ποῦ μοῦ λέει:

Μελαχρινὸ μου πρόσωπο καὶ κρυμομουστακάτο,

Τὸ ταῖρι που δὲ βρίσκεται στὸν οὐρανὸ ἀποκάτω.»

Τὸ μεγαλύτερο ἐλάττωμα αὐτῆς τῆς νοστιμιᾶς εἶναι ἡ
σκοτινάδα τῆς ποῖς φίλος τοῦ καὶ ποικίλος φίλος
Τάχα τοῦ Δύγγου τοῦ λεβέντη; Μὰ ὁ Δύγγος ὁ λεβέν-

Ἐρχόμαστε στὸν Ἰούλιο.

“Ο “Ἰμνος τοῦ ρουσφετιοῦ», τοῦ «Παυσανία», ἂν καὶ
πελειῶνι κάπως ἄχαμνά, εἶναι δίχως ἄλλο ὁ καλλίτερος
αὐτὸ τὸ μῆνα, καὶ παίρνει τὸ βραβεῖο ὁ Παυσανίας. Τὸ

καπὸ τοῦ εἶναι ποῦ εἶναι παρφοδία, κ' ἡ παρφοδία εἶναι εὐ-
κολη νοστιμιὰ, σὲ βῆρος μεγάλου καλλιτεχνικοῦ ἔργου.

“Ὅριστε ὁ ὕμνος.

Σὲ γνωρίζω ἀπ' ὅσα βάνεις
Σκάνταλα στὸ Ὑπουργεῖο,
Κι ἀπὸ τίς βουτιᾶς ποῦ κίνεις
Στὸ Δημόσιο Ταμεῖο.

Σὲ γνωρίζω ἀπὸ τὴν πᾶψη
Κι ἀπὸ τὸ διορισμό,
Καὶ γνωρίζω ποῖς θὰ κλάψῃ
Γιὰ νὰ πάρω ἐγὼ μιστό.

Ἄπ' τὰ κόκκαλα βγαλμένο
τῶν Ρωμιῶν πολιτικῶ,
Γέννημα δὲν εἶσαι ξένο!
Γιὰ σου, θρέμμα Ἑλληνικό!

Δεύτερο ἔρχεται αὐτὸ τὸ μῆνα τὸ ἀκόλουθο.

Στὴν ἐξέταση

Δάσκαλος Τὶ θὰ πῆ, παιδί μου, ράκος;

Μαθητῆς. Ρακί.

Δάσκ. Νὰ χαθῆς, χαμένε! (Ρωτάει ἕναν ἄλλον)

Πὲς το ἐσὺ, παιδί μου.

Μαθ. Κουρέλλι.

Δάσκ. Ὅχι! Ποῦ τὴν βρῆκες αὐτὴ τὴν πρόστυχη
λέξη! Ράκος θὰ πῆ ἔξεσχησμένον πανίον.

“Ὁ δικηγορικός μας θὰ ἐξακολουθήσῃ καὶ τὸν Αὐγου-
στο. Ἐλπίζουμε ὅμως νάχομε καὶ μερικά Ἐπιγράμματα,
ἔτσι νόστιμα καὶ ζουμερά, καὶ χωρὶς περιττὰ λόγια.

Ο ΑΓΩΝΟΘΕΤΗΣ

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ
ΠΑΤΡΙΔΑ

(Συνέχεια)

Η ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΡΑ

Κοίτη ἀπὸ βράχους μεγάλους, ποῦ μέσα περνάει ὁ
Φεῖδαρης, ποῦ σὰν φίδι σέρνει τὰ νερά του δεξιά κι ἀρι-
στερὰ λοξοδρομῶντας. Στὰ δεξιά ἡ Αἰτόπετρα, στ' ἀρι-
στερὰ ἡ Ἀποκλείστρα, ὁτὴ μέση ἕνα εὐεργετικὸ γεφύρι

Ἐκεῖ ἐπάνω ὁτὸν βράχο τὸν ἀπάτητο, ποῦ τὸν
στολιζοῦν ἀγριὰ πριναρία, ἔφυγε ὁ τρομαγμένος κόσμος
τὸ 21 ὅταν τὰ τουρκικὰ καὶ ἀλβανικὰ στρατεύματα
περνοῦσαν γιὰ κάτω. Ἐφθασαν ὡς τίς κοντινὲς κορ-
φές οἱ ἔχθροι καὶ τοὺς ἐπυροβολοῦσαν τρυπωμένους μέσα

ΣΥΓΚΟΠΕΣ ΚΑὶ ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΑ.

Σὰν βόλια ἀπηχοῦν τὰ λόγια τοῦ Ρουμελιώτη ποῦ
συγκόπτει δεκαπέντε φορὲς μέσα ὁτὸ πέντε λέξεις ποῦ θὰ
βγαλῇ ἀπ' τὸ στόμα του.

Καὶ καμμιά φορὰ τὰ χάνεις μπρὸς ὁτὸ μεγάλο κακὸ
ποῦ παθαίνει ἡ λέξη, ἀρ' οὐ ἐννοεῖται, συνέληθης πρῶτα
ἀπὸ τὴν ἀκαταληψία.

Ἠδί, λθία, τφεκ, σπτι, κᾶνς βᾶνς, ἀκούεις κάθε
ῶρα.

Φαντάσου νὰ παρασημοφορηθῆς ἀπὸ κανένα μὲ τὴν
λέξι κτάβ (κουτάβι). Εἶναι πρῶτης δυνάμεως κοπάνι-
σμα.

Μὴ γελαστῆς καὶ ρωτῆσης πόσες ὥρες θέλεις νὰ
φτάσης. Ἐξ ὠρῶν διάστημα θὰ σοῦ τὸ εἰποῦν δύο. Καὶ
ἂν ζητήσης πὶὸ καλὲς πληροφορίες θὰ σοῦ ἀραδιάσουν
μερικὰ ἐπιρρήματα σὰν κι αὐτὰ:

—Παραπερούλια, ψίχα μπρὸς σὰν ἀκαπετίδης, σε-

κατλιας, φάνκαν ὁ κωντοραχοῦλες ποῦ θὰ βγῆς ντρίτα,
καταμεσῆς πέρα ὁτὸν κεθράκι, ἀλλοκουντὰ ἀλλο-
κοντὰ!

ΓΡΑΜΜΕΣ

Στὴ ράχη φέρουν οἱ γυναῖκες ἐδῶ ὄχι μόνον τὰ
φορτὰ ἀλλὰ καὶ τὰ παιδιὰ τους δεμένα ἢ μόνᾳ ἢ μὲ
τὴν σακμα νίτσα τους, τὴν κούνια τους..

Μὲ μοναδικὴ εὐκολία δένουν τὸ κάθε τι καὶ τὸ στη-
ρίζουν ἐπάνω τους. Τὸ ἐναντίον ὁτὸ Ἐπρόμερο. Ἐκεῖ
κουβαλοῦν τὰ βαρελάκια μὲ το νερὸ ὁτὸ κεφάλι τους.

Τὰ μακρὰ καὶ χωρὶς μακνίκια σεγκούνια βοηθοῦν
νὰ δείχνηται ὠραῖο τὸ ἀνίστημα. Τὰ καθημερινὰ ρού-
χα κάνουν γραμμὲς κομψότερες παρὰ ὁ φόρτος τῆς γιορ-
τινῆς φορεσιᾶς.

Μέσα ὁτὴ μπαμπάκια τους οἱ βοσκοπού-
λες μὲ τὰ σεγκουνάκια τους πᾶχουν κεντίδια κόκκινα
πίσω ὁτὴν πλάτη καὶ ὁτὴς παρυφές, ἑλαφρὲς ἑλα-
φρὲς μὲ τὰ γουνοτσαρουχάκια τους καὶ τίς ἀριοπλέ-
μένες κάλτσες τους, μόνες στὰ βουνὰ ἢ συνοδευμένες
ἀπὸ κανένα μαντρόσκυλλο, βόσκοντας τὰ χαϊδεμένα
καὶ καθαρὰ μαρτίνια τους, μοιάζουν μὲ τίς βασιλο-
πούλες τοῦ περκαμυθιοῦ.

ΕΝΑ ΚΟΜΜΑΤΙ ΑΛΠΕΙΝ

Ψηλά ὁτὴν ὄρεινὴ Ὑπάτη καὶ δεξιά ποῦ εἶναι ἕνας
κᾶνος βουνοῦ γεμάτος ἔλατα καὶ ὁτὴν κορφὴ του μιά
Μονὴ καὶ ὁτὰ πλάγια δυὸ χεῖμαρροι ποῦ κυλοῦν μὲ
θέρμο τὰ νερά τους, ἐκεῖ ὁτὴν Οἰτη τὴν λυγερή, ποῦ
ὁτὴν κορφὴ τῆς τὴν ψηλὴ βλέπεις ὀλοένα νὰ μαζεύ-
σονται τὰ σύννεφα καὶ νὰ χαλκεύονται οἱ ἀστραπὲς
καὶ οἱ θύελλες νὰ γεννοῦνται—ὁτὴν Οἰτη ποῦ δεξιά κι
ἀριστερὰ ὁτὰ πλάγια τῆς εἶναι ριζωμένα χωριὰ καὶ οἱ
Κομποτάδες μὲ τὰ πλατάνια τους, ποῦ μέσα ἀπὸ μιά
σπράγγα ὁτὴν ράχη τῆς βγαίνει ὁ σιδηρόδρομος καὶ κυ-
λάει κάτω ὁτὸς μύλους τοῦ Φραντζῆ, ἐκεῖ ποῦ κοντὰ
εἶναι τὰ εὐρωπαϊκὰ λουτρά καὶ ἀπέναντι ἡ ὠραία Λα-
μία καὶ ὁτὴ μέση λάμπει ἀσημένιος χωρὶς ν' ἀκούε-
ται ὁ Σπερχειός, ποῦ γύρω του ῥοδοδάφνες καὶ λυγιές
ἀνθίζου, κι ἀκόμη πέρα ἡ θάλασσα τοῦ Μαλλιακοῦ
καὶ γαλάζια τὰ βουνὰ τῆς Εὐβοίας καὶ ὀλόγυρα τόσες
ἀναμνήσεις,—ὅλα αὐτὰ μοιάζουν μὲ ἕνα κομματὶ Ἄλ-
πεις.

ΝΤΟΥΝΟΣ ΚΑὶ ΜΟΥΝΤΡΙΤΣΑ

Μέσα ὁτὴ σκηνὴ αὐτῆ, χωρὶς νὰ φαίνονται ἂν
δὲν πλησιάσῃ κανεὶς, εἶναι ὁ Ντούνος καὶ Μουντρίτσα!

Ὁ Ντούνος μιά ἀπὸ τίς μεγαλοπρεπέστερες φά-
ραγκες ποῦ ἀφήνουν τὰ βουνὰ γιὰ νὰ περάσῃ ἀπὸ μέ-
σα τους τὸ ποτάμι κι ὁ ὀδοιπόρος καμμιά φορὰ. Ἄπὸ
ἐκεῖ πιθανόν νὰ πέρασε καὶ ὁ Ἐφιάλτης γιὰ νὰ κυκλώ-
σῃ τοὺς μαχητῆς τοῦ Λεωνίδα.

Καὶ ἡ Μουντρίτσα, μιά κοιλάδα πετρώδης, σιωπηλὴ
καὶ ἀγρια, ποῦ μέσα τῆς βόσκουν βῶδια ἀργακίνητα καὶ
ἀπὸ πάνω τῆς δεσπόζει ἕνας βράχος τετραγώνος μὲ ἐρεί-
πια, τὸ Παλιόκαστρο. Τώρα κοντὰ ὁτὴ μονότονη αὐτῆ
γωνιά ποῦ ἔσως εἶναι ἡ παλαιὰ Τραχίν, θὰ περνεῖ ὁ σι-
δηρόδρομος.

(Ἀκολουθεῖ)

ΚΩΣΤΑΣ Σ. ΓΟΥΝΑΡΗΣ

Ἄμπελας. Τέλειωσα μιά ὠραία τραγωδία, καλύ-
τερη ἀπὸ τὴν ἄλλη ποῦ σοῦ διάβασα. Ἐλα νὰ σοῦ τὴ δια-
βάσω... θὰ δεις.

Ἠαθὸς (ποῦ θυμᾶται τὴν ἄλλη.) Μὰ τί τώρα, με-
ταξὺ μας, εἶναι ἀνάγκη νὰ μοῦ τὴ διαβάσεις; Ἐσὺ τὸ λές
καὶ δὲ θὰ σὲ πιστέψω; (Φέβγει στὰ τέσσαρα.)

Έλα στ' απέραντα παλάτια μου
Πού έχω για σένα πλάσι:
Και δε μπορεί κανένας, μάτια μου,
Θνητός εκεί να φτάση...

Έλα στ' απέραντα παλάτια μου
Βασίλισσα τὸ θρόνο σου νὰ στήσης
Μακριὰ ἀπὸ κάθε ταπεινὸ κι ἀνίδιο
Τὴν ἁμορφιά σου νὰ σκορπίσης.

Κι ἀνάμεσα στῶν λουλουδιῶν
Τῆ μυρουδιά, πού σε μεθάει,
Και στῶν πρωτάκουστων ἀχῶν,
Πού γύρω ἢ φύση ἀντιλαλαίει,

Έλα τὸν πιὸ γλυκὸ σκοπὸ
Γιὰ σέ, καλή, νὰ τραγουδήσω
Κι ὡς εἶσαι ἀθάνατη—ὦ καρμὲ
Ποῦ μ' ἔσυρες νὰ σ' ἀγαπήσω—

Νὰ σου χαρίσω ἀπ' τὴν καρδιά
Και τὴν ἰγάπη τὴν αἰώνια,
Ἐφίστειο ἀκοιμητὸ στὰ στῆθεια μου
Ποῦ νὰ μὴ σβήνουνε τὰ χρόνια.

E.

Ο ΓΥΝΑΙΚΟΚΟΣΜΟΣ

ΟΙ ΜΩΨΗΔΕΣ

Ἀπ' τὸ Παρίσι 18 τοῦ Τριμητῆ 1904

Ἀγαπητέ μου Νουμά,

Τὸ ξέρω πὼς παραλείπω κάμποσες μέρες νὰ σοῦ
γράψω, καὶ πὼς θὰ παραξενέβεσαι ἴσως, καὶ θὰ
λὲς πὼς εἶμαι ἀπὸ τὴν ἀναμελειά μου ποῦ δὲ σοῦστεῖλα
κινεῖνα γραμματάκι, μὲ καμιά καινούρια μὸδα γιὰ
τις φίληνάδες μας.

Μὴν ξεχνῆς, φίλιτατε, πὼς βροσκοῦμαστε τόρῳ σὲ
πάρες καὶ σὲ ἀνάπαρες. Τὰ Σκολεῖα πᾶβουνε, τὰ Δι-
καστήρια κλείνουνε, καὶ τὰ Πανεπιστήμια ἀκολλάζουνε.
Γι' αὐτὸ παιδιὰ καὶ γονεῖοι, βροσκοῦμενοι ἐλεύτεροι
καὶ ἀνεργοί, πηγαίνουνε νὰ περᾶσουνε τὴ μεγάλη ζέ-
στη στὰ χωριά καὶ στὰ νησιά, κοιτὰ στὴ θάλασσα κι
ἀπάνου στὰ βουνά.

Ἀφίνουνε λοιπὸν τὶς Πολιτεῖες ἔρημες, καὶ κα-
ταντᾶνε αὐτὲς οἱ κοσμομαζῶχτες, γιὰ νάνα δνὸ μὴ-

ΕΠΙΦΥΛΛΙΑ ΤΟΥ ΝΟΥΜΑ

ΧΡΥΣΑΥΓΗ

Ἀφιερωμένο σὲ Σένα.

Ἔτσι πού λὲς λοιπὸν, φίλε μου. Πάνω ἀπὸ τρία χρόνια
πέρασαν ἀπὸ τὴ βραδιά πού με μὲ κλωτσιὰ γκρέμισα τὸ
παλάτι τῆς εὐτυχίας μου, κι ὅμως στιγμὴ δὲ μοῦ φεύγει
ἀπὸ τὸ νοῦ μου ἡ Χρυσάυγη. Πάντα τὴ θυμοῦμαι. Πάν-
τα, καὶ τῶρα ὅπως καὶ τότες, ἔρχεται ἀνάλαφρη σὰ δροσιὰ
καὶ σὰ μενεξὲς εὐωδίατὴ νὰ παλογαδέψει τὴν ψυχὴ μου, νὰ
διώξει τὸν κακὸ βραχνᾶ ἀπὸ πάνω της. Ἡ καλὴ μου!
Στιγμὴ δὲ μάφηνη νὰ σταναχωρηθῶ.

Τὴ νύχτα πού κάθησα νὰ τῆς γράψω τὸ στερνὸ μου
γράμμα καὶ νὰ τῆς πῶ—ἄχ, γιὰ νὰ κάνω αὐτὴ τὴ σκλη-
ρὴ ἀπόφαση, γιὰ τὸ ξέρω πόσο πάλεψα μὲ τὸν ἑαυτὸ
μου!—πὼς δῶ καὶ μπρὲς οὔτε θὰ τὴν ξαναδῶ οὔτε θὰ τῆς
ξαναγράψω, ὅλες οἱ πανέμορφες ζουγραφίδες ἦρθαν κι ἀπλω-
θῆκανε μπρὲς στὰ μάτια μου.

νες, ἀν' τὰ χειρότερα παραγόνια τῆς ἐποχῆς. Ποῦ
Μόδες πιά!! Μήτε Μοδίστες δὲ βλέπετε! Νά, λοι-
πὸν ὁ λόγος ποῦ δὲ σοῦγραφα ἐδῶ καὶ κάμποσες μέ-
ρες. Δὲν εἶχα τίποτα καινούριο νὰ σοῦ πῶ.

Δὲ βλέπω ἄλλο παρὰ φαμελιῆς νὰ φεύγουνε ἀπ'
τὸ Παρίσι, σὰ νὰ τις δειώχουνε. Καὶ τρέχουνε μά-
λιστα, καὶ κατασκοιτώνουνται νὰ προφτάσουνε τὸ σι-
δερόδρομο, γιὰ νὰ μὴ μείνουνε ὄξω.

Ὁ Πατέρας τῆς φαμελιᾶς τραβᾶει δνὸ τρία παι-
δάκια ἀπ' τὸ χέρι, τὸ ἕνα μάλιστα μπορεῖ νὰ πάρη τὰ
ποδαράκια του. Ἡ μητέρα βασταίει τὸ μωρὸ στὴν
ἀγκυαλιά της μέσα στὴν κοννίτσα του, σὺν λεγάμενο
Μωῦσῆ, κ' οἱ δούλες τρέχουνε ἀπὸ πίσω κροτοῦνε
κι αὐτὲς ἕνα σωρὸ πρόματτα. Σάκκους, παρωφόρια,
καπελλίερες καὶ κανένα κλουβὶ μὲ τὸ καναρίνι τὸ ἀγα-
πημένο τῶν παιδιῶν.

Μά, κόμμοδο πρῶμα εἶναι ἀλήθεια αὐτὴ ἡ κον-
νίτσα ποῦ τὴ λένε Μωῦσῆ.. κοννίτσα τοῦ χειοῦ, ποῦ
καὶ τὸ μωροῦλι κοιμάται ἀναπαμένο μέσα σ' αὐτὴνε,
ὅπου κι ἂν βροσκοῦται, κ' ἡ μάννα τὸ βασταίει καλῆ-
τερα καὶ σιγουρότερα στὴν ἀγκυαλιὰ της.

Εἶναι ἕνα πανεράκι μακρουλὸ σὰν τὸ ἀβγὸ, ντυ-
μένο ἀπ' τὸ μέσα, μὲ ἕνα ἀπαῖδ κι ἀλαφρὸ στοματάκι,
κι ἀπ' ὄξω μὲ τριανταφυλλὶ μεταξωτὸ, σκεπασμένο
μὲ τοῦλι ἄσπρο μπαμπικερὸ μὲ πικάνια, σουρωμένο
γύρο γύρο σὺν κοφινάκι, καὶ ξαμμένο μ' ἕνα δουσαῖκι
ἀπὸ τριανταφυλλιά κορδέλλα καὶ ἄσπρη ταντέλλα. Ἀπὸ
τὸ μέρος τοῦ κεφαλιοῦ εἶναι δεμένη ἀπάνου σὺν κο-
φινάκι αὐτὸ, τρία μισοστέφανα ἀπὸ ψιλὴ λιγαριά.
Σκεπασμένα κι αὐτὰ μὲ μεταξωτὸ τριανταφυλλὶ καὶ
τοῦλι ἄσπρο, προφυλάνε τὸ παιδί ἀπὸ τὸν ἀέρα καὶ
τὸν ἥλιο. Ἐνα μικροῦτσικο μαξιλαράκι κεντητὸ καὶ δε-
μένο μὲ κορδελλίττες, στηρίζει τὸ μικρὸ κεφαλάκι, κ'
ἔτσι τὸ τρυφερὸ πλασματάκι δὲν κατακλύβεται δροθὸ
στὰ χέρια ἐκεινοῦ ποῦ τὸ σηκώνει.

Ἡ κατασκευὴ αὐτῆς τῆς κοννίτσας εἶναι πολὺ
εὐκόλη καὶ τὸ ἔξοδὸ της πολὺ μικρὸ. Ἡ κάθε μη-
τέρα μπορεῖ νὰ τὴ φτιαχίῃ μόνη της καὶ εἶναι κι
ὁμορφὸ δῶρο γιὰ τὸ νιογέννητο. Μέσα σ' αὐτὴν τα-
ξιδεύει, σεργιανίζει καὶ κοιμάται, ξένοιαστο!

ANNA K. ΞΕΝΟΥ

Ἡ ἀράχνη φαίνεται ἡ ὄρεξη εἶναι κάτι τρομαχτικὸ.
Ἔνας φυσιολόγος, ποῦ κατὰ τρωσε προσεχτικὰ τὸ ποσὸ
ποῦ τρώει ἡ ἀράχνη σ' ἕνα μερῶνυχτο, λογαριάζει ποῦ, ἂν
εἶχε τὸν ὄγκο τοῦ ἀνθρώπου, τὰ ξημερώματα θάτρως ἕνα
κροκόδειλο, σὶς 7 τὸ πρωὶ ἕνα ἀρνί, σὶς 9 ἕνα δαμάλι,
στὴ 1 ἕνα πρόβατο, καὶ θὰ τέλιωνε τὸ βράδυ μὲ 120
ὄρτικια.

Τῶραφξ στὸ νησί μας, σ' ὁμορφὸ καὶ σὸ χαριτωμένο,
ποῦ τὸ φιλοῦσε διόγουρα ἡ θάλασσα καὶ ποῦ τὰ πύκα καὶ
τάμπελια τὸ στεφάνωναν. Καὶ θαρροῦσα πὼς τᾶβλεπα ὅλα
τὴ στιγμὴ πού τῶγραφα κ' ἔλεγα: Νά κ' ἡ ἄμμουδιὰ
ποῦ τὴν πρωτόειδα νὰ παίξῃ μικρὴ παιδοῦλα μὲ τὰ
κοντὰ της φουστανατάκια καὶ μὲ τὰ ὀλόχρυστα μαλλιά της,
τὰ ζέπλεχα. Νά κ' ἡ ἀμυγδαλιά, μέσα σ' ἄμπέλι μας,
πού δένανε τὴν κούνια τὰ δειλινὰ καὶ παίζαμε. Νά καὶ τὸ
κάτασπρο ρημοκλήσι στὰ ριζὰ τοῦ πευκοντομένου βουνοῦ
πού ἀπὸ κεῖ μέσα υφούλα βγῆκε, ὕστερ' ἀπὸ χρόνια, κα-
μαρωτὴ καὶ περήφανη.

Τὴν καημένη τὴ Χρυσάυγη! Σὰν ἀδερφή μου μι-
κροῦλα τὴν ἀγαποῦσα, σὰν Ἀνεράιδα τὴ φανταζόμουνα,
σὰν ἡμουνα μακριὰ της, καὶ ποτεὲς ἀπὸ τὸ νοῦ μου δὲν ἀ-
πέρασε πὼς ἦταν γυναῖκα κι αὐτὴ, καὶ γυναῖκα λαχταρι-
στὴ κι ὁμορφῆ.

Κρυφὰ δὲν εἶχε ἀπὸ μένα. Μᾶνοιγε τὴν καρδιά της κι
ὅλα μοῦ τᾶλεγε. Κ' ἐγὼ τὸ ἴδιο. Ὅ,τι σκεφτόμουνα, ἤ-
θελα νὰ τὸ ξέρει κ' ἡ Χρυσάυγη καὶ θαρροῦσα πὼς ἔκανα
ἐγκλημα ὅταν τῆς ἔκρυβα καμιά σκέψη μου.

Ἔτσι τὸ θαρροῦσε, ἔτσι ὅπως σοῦ τὸ λέω, ἐγκλημα.
Νὰ μὲ πιστέψης, φίλε μου. Μοῦ τᾶλεγε ὅμως κι αὐτὴ ὅλα
τὰ κρυφὰ της; Τὸ θαρροῦσα ἐγκλημα νὰ μοῦ κρύβει κα-
νένα; Δὲ ξέρω. Μὰ καὶ δὲ μ' ἔνοιαζε. Τί θὰ κάνω ἐγὼ
κοίταζα, πὼς θὰ φερθῶ ἐγὼ. Ἡ Χρυσάυγη πάλε ὄς φρόν-
τιζε γιὰ λόγου της.

Μιά γιατρικὴ ἐφημερίδα γράφει. «Τίποτα καλύτερο πα-
κρὰ νὰ φᾶς μῆλα πρὶν πλαγιᾶσαι. Τὰ μῆλα ἔχουνε ση-
μαντικὰς γιατρολογικὰς ἀρετὰς. Θρέφουν τὸ μυαλὸ, γιὰτὶ
κτὸ φωσφορικὸ ξυνὸ τῶχουν συστατικὸ τους σὲ χωνεστικὰ
«μορφὴ πολὺ περισσότερο παρὰ κάθε ἄλλο ὄπωρικὸ. Ἐ-
κπεῖται ζωντανέβουν τὸ σηκώτι, δίνουν ὕπνο γερὸ, καὶ πα-
σπερέβουνε ὀλότελα τὸ στόμα. Κανένας δὲν παθαίνει, μήτε
ακόμα κι ὁ πιὸ ἀρωστιάτης, μὲ τὸ νὰ τρώει μῆλα πρὶν
κοιμηθεῖ.»

Ὅς τόσο μ' ὅλο τὸ σέβας νομίζουμε πὼς ἂν τὰ μῆλα
θρέφουν τὸ μυαλὸ, τότε θρέφουν ὅχι γιὰτὶ ἔχουνε φωσφο-
ρικὸ ξυνὸ παρὰ γιὰτὶ εἶναι χωνεστικὰ. Ὅ,τι χωνέβεις κα-
λά, σοῦ φτιάνει καλὸ κρεὶ πλούσιο αἷμα, καὶ τὸ πλούσιο
αἷμα θρέφει τὸ μυαλὸ, καθὼς θρέφει καὶ κάθε μέρος τοῦ
κορμοῦ. Ἐνῶ εἶσαι, ἢ ἔσαι, γούφτες ὀλόκληρες, φωσφορικὸ
ξυνὸ, ὁ μυαλὸς σου δὲ θὰ κερδίσει τίποτα. Ἔτσι καμιά
σορὰ ἰκούς καὶ λὲν πὼς ἂν τρᾶς βοδινὸ δυναμῶνεις, τάχα
ἐπειδὴ τὸ βοδινὸ ἔχει πολλὴ οὐσία. Ὅμως δυναμῶνεις
ἂν τὸ χωνέβεις ἀδυνατίζεις ἢ δὲν τὸ χωνέβεις. Τὰ συστα-
τικὰ τῆς τροφῆς ἀφτὰ καθαρὰ δὲ σημαίνουν τίποτα. Τὸ
πρῶμα εἶναι ἂν τρᾶς τροφὴ πού χωνέβεις. Τὸ βῶδ: τρώει
ὅλη μέρα γρασίδια πού γιὰ μᾶς εἶναι ἀνούσιχα, κ' ὡς τόσο
εἶναι ἀπὸ τὰ δυνατώτερα πιάσματα τοῦ κόσμου.

Ὁ Γιατρός.

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΔΑΧΕΙΟΦΟΡΟΝ ΔΑΝΕΙΟΝ 2 1)2 0)0

Ἵπομιμνήσκεται εἰς τοὺς ἐγγραφέντας εἰς
τὸ ἀνωτέρω δάνειον, εἰτι ἡ ἐκ δραχ. 25 γ' δό-
σις τῆς τιμῆς τῶν ὀμολογιῶν εἶνε καταβλητέα
τῆ 1 — 5 Σεπτεμβρίου ἐ. ἐ.

Κατὰ τὸ ἐκδοθὲν δὲ πρόγραμμα ἡ καταβολὴ
γενήσεται ἢ παρὰ τῷ Κεντρικῷ Καταστήματι
τῆς ἡμετέρας Τραπεζῆς, ἢ παρὰ τῷ ἐν Ἐλ-
λάδι καταστήματι ἐνθα ἐγένετο ἡ ἐγγραφή.

Αἱ καταβολαὶ γίνονται δεκταὶ καὶ ἀπὸ σῆ-
μερον.

Ἐν Ἀθήναις τῆ 25 Αὐγούστου 1904

Ὁ πᾶτερ, Γαβριήλ, ποῦ ἔχει γαμπρὸ δοντογιατρὸ, ἔ-
κανε διδασχὴ μὲ Κυριακὴ κι εἶπε ἀφτὰ τὰ λόγια:

—Ἐκεῖ ἔσται ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων! Ἐκεῖ δηλαδὴ
θὰ τρέξουν ὄλου τοῦ κόσμου τὰ δόντια! Ἐκεῖ πρέπει: III
νὰ τρέξουν ὄλου τοῦ κόσμου τὰ δόντια. Κι ὅπως λοιπὸν
δὲν ἔχει δόντια (εἶπε κοιτάζοντα τὴν Ἐπιτρόπισσα,) πρέ-
πει νὰ πᾶει νὰ βάλει ψέφτικα.

Ἔτσι σιγὰ σιγὰ, πού λέει, δίχως νὰ τὸ νοιώθω, ἄρ-
χιζα νὰ τῆς κρύβω τὰ μυστικά μου ἢ κίλλιο νὰ τῆς κρύ-
βω ἕνα μεγάλο μυστικὸ. Ἀρχισα νὰ τὴν ἀγαπᾶω, ὅχι πιά
σὰν ἀδερφοῦλα, τὴ Χρυσάυγη. Νά, τὸ μυστικὸ μου Νά, ἔ-
κείνο πού τῆς ἔκρυβα. Σὰν τὸ συλλογίστηκα, σὰ συλλο-
γίστηκα πὼς εἶχα κάτι μέσα στὴν ψυχὴ μου ποῦ δὲ μο-
ροῦσα νὰ τῆς τὸ πῶ, τρώμαξ.

Κρυφὸ ἀπὸ τὴ Χρυσάυγη; Κι αὐτὴ νὰ μοῦ φέρνεται,
καὶ παντρεμένη ἀκόμα ποῦναι, σὰν νᾶχει νὰ κάνει μ' ἀ-
δερφὸ της; Δὲ γίνεται. Σὰν κρατᾶω μυστικὸ ἀπὸ τὴ Χρυ-
σαυγῆ, ἀδερφή μου πιά δὲν εἶναι. Κ' ἐγὼ ἔχω ἀνάγκη
ὅπὸ ἀδερφή. Τέτια ἀγάπη, ἀδερφικὴ ἀγάπη, μοῦ λείπει.
Ἡ ἐρημιὰ τῆς ζωῆς μου αὐτὴ τὴν ἀγάπη χρειάζεται. Καὶ
νὰ τῶρα, αὐτὴ ἡ ἀγάπη μοῦ φεύγει, δίχως νὰ τὸ θελήσω,
δίχως νὰ τὴ διώξω. Μοῦ φεύγει, τὴ διώχνει ἡ Φύση, πού
δὲ θέλει μιὰ γυναῖκα ὁμορφῆ, κ' ἕνας ἄντρας, νιδὲς ἀκόμα,
νάγαπιούνται μονάχξ ἀδερφικά! Ἄταίριαστο πρῶμα, καὶ τᾶ-
ταίριαστα τὰ διώχνει ἡ Φύση πού τᾶχει ὅλα τόσο ταίρια-
σμένα τριγύρω μας.

Ἐσθηνε τὸ καλοκαῖρι καὶ σὲ λίγες μέρες ἦτανε νάφῆ-
σω τὸ νησί μας καὶ νὰ γυρίσω στὴν Ἀθήνα. Τρεῖς μῆνες
ἔλειπα κ' οἱ τρεῖς μῆνες πέρασαν σὰ νερὸ. Κάθε μέρα μὲ
τὴ Χρυσάυγη. Πότε σπῆτι της, πότε στὰ κυματοδαρμένα
βράχια, πότε μὲ τὴ βάρκα, πότε στοῦ κήπου της τίς ἀν-

ΘΕΛΕΤΕ

να δῆτε πὸ πιστὰ ζουγραφισμένα τὰ χάλια μας ;
 "Ενας δάσκαλος προχθὲς τὸ βράδυ συζητοῦσε σὲ κά-
 ποιο κοφενὲ κ' ἐφώνησε :
 - Σάπιοι κ' οἱ Ρῶσοι!... Χειρότεροι ἀπὸ μᾶς!... Νὰ,
 αὐτοὶ τὴν τρώνε σ' αὐτὰ κι ὀλοένα ὑποχωροῦνε !..
 Κανένας δὲ μιλοῦσε. "Ολοὶ μὲ τὴ βουβαμάρα τους πα-
 ραδεχόντουσαν τὰ λόγια του. Μονάχα ὁ καφετζῆς, λιγώ-
 τερο δάσκαλος ἀπ' τοὺς ἄλλους, τόλμησε νὰ τοῦ παρατη-
 ρῆση:
 - Δὲν ἔχεις δίκιο δάσκαλε !... Δὲ μᾶς μοιάζουν !...
 Κοίταξε πόσοι ναύαρχοι, πόσοι στρατηγοί, πόσοι ἐξιομα-
 τικοὶ σκοτωθήκανε ἴσα μὲ τὴν αὐτὴν τὸν πόλεμο!.. "Υ-
 ποχωροῦνε κ' οἱ Ρῶσοι, μὰ πολεμοῦνε πρῶτα, καὶ πολε-
 μοῦνε παληκαρίσια !..
 Ποῦ νὰ τὸ παραδεχτῆ ὁ δάσκαλος. Τοῦ ρίχνη μιά ἀ-
 γρια μάτια καὶ τὸν κατακεραυνώνει μὲ τὸ ἀκόλουθον ἀκατα-
 μάχητο ἐπιχείρημα :
 - Ἀμαθίστατε ! "Υποχωροῦνε κ' αὐτοὶ, μὰ περισσό-
 τερο ἀπὸ μᾶς ! Λογάριασε πόσο ἀπέχει τὸ Πόρτ-Ἀρθούρ
 ἀπὸ τὸ Μοῦκδεν καὶ θὰ δῆς πὼς ἐν γινώτανε ὁ πόλεμος στὴν
 Ἑλλάδα, οἱ Ρῶσοι θάχαν περῆσει καὶ τὸ Τσιρίγο σήμε-
 ρα, ὑποχωρώντας. Ἐμεῖς μονάχα ἴσα μὲ τὴ Λαμία φτά-
 σαμε !
 "Ο καφετζῆς ἔσκυψε τὸ κεφάλι του καὶ δὲν ξανάβγαλε
 μιλιά.

ΕΝΑ

πολὺ φρόνιμο καὶ πολὺ φωτεινὸ ἀφῆρε διαβάσαμε δὺ καὶ
 μερικὲς μέρες στὸ «Κρατὸς». Εἶναι γραμμὲν ἀπὸ τὸν
 κ. Δ. Η. Καλλιμάχο, πρῶτον τῆς Θεολογικῆς κ' ἐπι-
 γράφεται «Ἡ ἐπὶ τοὺς Σλαβικοὺς ἐκπολιτιστικὴ ἐπιδρα-
 σις τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου».

"Ο κ. Καλλιμάχος ἀποδείχνει, μὲ τὴν ἱστορίαν παν-
 τα στὸ χέρι, πὼς ἦταν ἀδύνατον νὰ γίνουιν "Ελληνες οἱ
 Σλαβοὶ στὴν ἐποχὴ τοῦ Μεθοδίου καὶ τοῦ Κυρίλλου,
 καθὼς ἰσχυρίζονται μερικὸι κοκορομυκτοὶ πατριῶτες κι
 ὁ συγγραφεὺς τοῦ «Ἄδ. Κοραῆ», γιὰ τὴν ἐποχὴ ἐκεί-
 νη, ὅπως καὶ σήμερα, ἄλλα γλῶσση μιλοῦσαν κι ἄλλη
 ἔγραφαν. "Ετσι ἐκεῖνοι ποῦφεραν τὸν χριστιανισμό στὴ
 Ρωσία ἐδημιούργησαν καὶ τὴν «γ ρ α π τ ῆ Σλαω-
 νικὴ γλῶσσα» γιὰ νὰ πετύχουιν τὸ σκοπὸ τους, ἀφοῦ
 τὴν ἐποχὴ ἐκείνη τὴν γλῶσσαν τοῦ Εὐαγγελίου δὲν τὴν
 ἐννοῦσαν οὔτε αὐτοὶ οἱ "Ελληνες. «Ρητῶς δὲ ἀναφέρει
 ὁ Ἀκομινατάς, γράφων ἐκ τῆς Ἀκροπόλεως, ὅτι ὅταν
 ἐξεφώνησε τῷ 1182 τὸν εἰσβητήριον αὐτοῦ ἐν Ἀθήναις
 λόγον, ὁ λαὸς τοῦ δακμονίου ἄσπεως ὑπέλαβεν ὅτι ὁ
 Ἀρχιεπίσκοπος τοῦ ἐλάλει εἰς τὴν Π ε ρ σ ι κ ῆ ν ῆ
 Σ κ ο θ ι κ ῆ ν διαλεκτὸν».

δὲν τοὺς ἔφησε νὰνεδοῦν ἴσα μὲ κεί ποῦ τοὺς
 ἐσπρωχνε ἡ φιλοδοξία τους, μπορεῖ— ἔβρουμε
 καὶ μεῖς ;—χωρὶς νὰ πάθουιν νὰ ναι πατριῶτες
 νὰ πῶραν ἀνάποδα τὸ ζήτημα καὶ νὰ νομί-
 ζουιν πὼς μὲ τὴν πολιτικὴν τους θὰ σώσουιν
 τὴν Κρήτην καὶ δὲ θὰ τὴ βουλαιάξουιν, καθὼς
 καὶ σ' ἀληθινὰ τὴ βουλαιάξουιν σήμερα.

Γιὰ τὸ Μάνο ὅμως καμιὰ ἀπ' αὐτὲς τῆς
 ὑποψῆς δὲ χωρεῖ. Τὸν πατριωτισμὸν τοῦ τὸν ἀ-
 πόδειξε τόσες φορές ἴσα μὲ τώρα μὲ π ρ ἄ
 μ α τ α κι ὄχι μὲ λόγια. Καὶ καθὼς μᾶς ἔ-
 γραφε ἄλλοτες, ποτὶ σωστά, ὁ κ. Παλάλης
 «δέκα Μάνους νάχε τὸ Ρωμαϊκὸν δὲ θάβτανε
 ποτὲς στὰ χάλια ποῦ βρίσκεται σήμερα». Οὔ-
 τε πάλι εἶναι ἀνθρώπος ὁ Μάνος νὰ παρα-
 συρθῆ ἀπὸ ἄλλους καὶ νὰποφασίσῃ κάτι πρὶν
 τὸ συλλογιστῆ καλὰ καὶ τὸ χωνέψῃ. Γιὰ νὰ
 ναι λοιπὸν σήμερις ὁ Μάνος μὲ τὴν Ἀντιπολί-
 τεψιν κι ὄχι στὸ πλευρὸ τοῦ Πρίγκιπα, σύμ-
 μαχος δυνατὸς μὲ τὴ γροθιά του καὶ μὲ τὴν
 κρίση του, πάει νὰ πῆ πὼς ἐκεῖ κάτω, στὴν
 Κρήτην, κ' ἂν πολιτεύεται καλὰ ὁ Πρίγκιπας,
 δὲν θὰ περὶτεῖονται καλὰ καὶ τίμια ἐκεῖνοι
 ποῦ τὸν περιτριγυρίζουιν ἀφοῦ ἀναγκάζουιν ἕνα
 Μάνο νὰ γίνεταί ἀπὸ φίλος ὄχτρος ἀσπονδος.

Τὸν Τριεκέτη τὸν ἔφαγε ἡ αὐλή του, ἡ
 καμαριά. Ολοὶ τὸ ἔβρουιν αὐτὸ καὶ τόμολο-
 γοῦνε. Φοβοῦμαστε μήπως τὸ ἴδιο συμβαίνει
 καὶ στὴν Κρήτην. "Ο θεὸς νὰ δώσῃ νᾶναι ψέ-
 ματα αὐτὸ καὶ νάχη ἄ δ ι κ ο ὁ Μάνος—πρᾶ-
 μα ποῦ δὲ θὰ τὸ χωρέσῃ ποτὲ τὸ κεφάλι μας.

ΣΚΑΝΤΑΛΟ

ἰνόμασαν οἱ ἐφημερίδες τὸ διορισμὸν πολλῶν Μαθηματι-
 κῶν καὶ Φυσικῶν σὲ θέσεις Σχολαρχῶν.Καὶ εἶναι ἀλή-
 θεια σκάνταλο ποῦ στὴν ἀρχὴ ζήτησε νὰ τὸ σκεπασθῇ
 ἢ ὑπερσῆκ τὸ ὑπουργεῖον μὲ κάτι μασσημένα λόγια
 ὅσο ποῦ δημοσιεύτηκαν καὶ ἰνόματα καὶ τότε ἀναγκ-
 ἀστήκαε νὰ λουφάξῃ. Μὰ μήπως εἶναι τὸ μόνο σκάν-
 ταλο ;

"Ο νόμος καθαρὰ καὶ ἔαστερα λέει νὰ γίνουινται
 Σχολαρχεὺς μόνο οἱ Διδάχτορες τῆς Φιλολογίας.

"Α θέλετε τῶρα νὰ μάθετε πὼς ἐφαρμύζεται ἡ σι-
 στότατος αὐτὸς νόμος,ρωτήσατε νὰ μάθετε πῶσοι διδάχ-
 τορες μένουνε χωρὶς θέσιν καὶ πῶσοι ἀπ' αὐτοὺς ὑπερ-
 τοῦν ὡς Ἑλληνοδιδάσκαλοι, ἐνῶ τῆς θέσεως τῶν σχολα-
 ρῶν κρᾶτοῦνε ἕνας σωρὸς προλῦτες παρανομώτατα. Καὶ
 ἡ Βουλὴ ξεπουρνίζει κάθε μέρα νόμους, ἐνῶ ἐμεῖς δὲν
 εἴμασθε ἱκανοὶ νὰ ἐφαρμύσουτε τοὺς ὑπάρχοντας καὶ
 ἔχουμε τὴν τόλμη νὰ μιλάμε γιὰ ἐθνικὰ μεγάλα
 ὑστερα ἀπὸ τόση ζετασιπωσιὰ ποῦ μᾶς δέρνει μικροῦς
 καὶ μεγάλους.

Ο "ΝΟΥΜΑΣ
ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΥΡΙΑΚΗ

Η ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΤΟΥ ΕΙΝΑΙ :

Γιὰ τὴν Ἑλλάδα ἀρ. 10.—Γιὰ τὸ ἔξω-
τερικὸν φρ. 10

10 λεπτὰ τὸ κάθε φύλλο λεπτὰ 10

ΠΟΥΛΙΕΤΑΙ: Στὰ κιάσκια τῆς Πλατείας
Συντάγματος, Ὁμονοίας, Ὑπουργείου Οἰ-
κονομικῶν, Σταθμοῦ Τροχιοδρόμου (Ὁ-
φθαλματρεῖο) Σταθμοῦ ὑπογείου Σιδηρο-
δρόμου (Ὁμόνοια)στὸ καπνοπωλεῖο Σαρρῆ
(Πλατεία Στουρνάρα, Ἐξάρχεια) καὶ στὸ
βιβλιοπωλεῖο «Ἐστίας» Γ. Κολάρου.

Ἡ συνδρομὴ του πληρῶνεται μπροστὰ
κ' εἶναι γιὰ ἕνα χρόνον πάντοτε.

ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ
ΚΑΙ
ΠΡΑΓΜΑΤΑ

ΕΙΧΑΜΕ

ὅλη τὴ διάθεσιν νὰ γελάσουμε μὲ τὴν περιφρι-
 μη «Ἐνωμένη Ἀντιπολίτευση» τῆς Κρήτης, ἂν
 μέσα σ' αὐτὴ δὲ βρικότανε κ' ἕνα ὄνομα
 σοβαρωτάτο, ποῦ σβῆνε τὸ γέλιο κ' ἐπιβάλλει
 τὸν σεβασμὸ, τὸνομα τοῦ κ. Κ. Μάνου.

Νὰ διαβάσαμε στὶς ἐφημερίδες πὼς ἦρθε
 δῶ ἡ Ἐνωμένη Κρητικὴ ἀντιπολίτευση γιὰ νὰ
 πολεμήσῃ ἀπὸ δῶ τὸν Πρίγκιπα, γελάσαμε
 καὶ μ' ὅλο μας τὸ δίκιο. Νὰ διαβάσαμε ὅμως
 πὼς κι ὁ Μάνος εἶναι ἕνας ἀπὸ τοὺς τρεῖς ἀρ-
 χηγούς τῆς, ἀρχίσαμε νὰ παίρνομε τὸ ζή-
 τημα κἀπως σοβαρὰ καὶ νὰ σκεφτόμαστε πὼς
 γιὰ νὰντιπολιτεύεται κι ὁ Μάνος τὸν Πρίγκι-
 πα, κἀποιος σπουδαῖος λόγος θὰ ὑπάρχη.

Καλὰ ὁ Βενιζέλος κι ὁ Φούμης. Μπορεῖ
 νάχουιν τὰ προσώπικά τους οἱ ἀνθρώποι, μπο-
 ρεῖ νᾶναι δυσαρεστημένοι γιὰτὶ ἢ σιδερένια
 γροθιά τοῦ Πρίγκιπα τοὺς ἔκοψε τὴ φόρα καὶ

δοσπαρμένους βραγίε. Μέρα δὲν περνοῦσε ποῦ νὰ μὴ τὴ
 δῶ καὶ στιγμὴ ποῦ νὰ μὴ λουστῶ στὴν καλοσύνη της.
 Ἄν τύχαινε καμιὰ μέρα νὰ μὴν πάω, θὰ μοῦγραφε, θὰ μὲ
 ζητοῦσε. Τῆς ἄρσε, λέει, ἢ συντροφιά μου, τὴν εἶχα συ-
 νηθίσει, σὰ δὲ μὲβλεπε, λέει, κάτι τῆς ἔλειπε. Καὶ μοῦ
 τῶγραφε μὲ τόση χάρη, μὲ τόση γλύκα, ποῦ κι ἀπόφασιν νὰ
 εἶχα κάνει νὰ μὴν πάω τὴν ἄλλη μέρα, τὴν πατοῦσα φτύς
 τὴν ἀπόφασή μου, ἀφῆνα νὰ μὲ τραβάει ἢ θέλησή της σὰ
 μωρὸ παιδί.

Θέλησιν ἐγὼ δὲν εἶχα σιμά της. Τῶβλεπα.Μᾶβλεπα καὶ
 τᾶλλο. Ἐβλεπα πὼς ἔπρεπε νὰποχτήσω κείνο ποῦ μοῦ-
 λειπε, νὰποχτήσω τὴ θέλησιν καὶ νὰ κόψω τὸ σκοινί.Αὐτὸ
 τὸ πρᾶμα δὲ μποροῦσε νὰ τραβήξῃ σὲ μακρὸς. "Ο κόσμος
 ποῦ δὲ βλέπει μὲ καλὸ μάτι, γιὰτὶ δὲν τῆς πολυκαταλα-
 βαίνει, τέτιες συντροφίαις ἀγνὲς κι ἄδολες, κάτι θάβιαζε μὲ
 τὸ νοῦ του, κάτι κακὸ θάλεγε. Μὰ κι ὁ ἄντρας της, ποῦ
 δὲ φαινότανε νάδινε κακιὰ ἐξήγησιν στὴ φιλία μας, μπο-
 ροῦσε ἀπὸ τὰ λόγια τοῦ κόσμου ἢ κι ὁ ἴδιος, δίχως νὰ
 τοῦ πεῖ κανένας τίποτε, κατὶ νὰ ὑποφιαστεί. Καὶ ἡ Χρυσ-
 αυγὴ, ποῖς τὸ ξέρε μὴπως κι αὐτὴ, δίχως νὰ τὴ νεώ-
 σει καὶ δίχως νὰ τὸ θελήσει, πάφει πὰ νὰ βλέπει σὲ μέ-
 νανε ἀδερφὸ της κι ἀρχινῆσει νὰ βλέπει ἐρωμένο της ;

"Ἐπρεπε λοιπὸν νὰ κοπῆ μιά καὶ καλὴ τὸ σκοινί. Νὰ
 σταναχωρηθῆ, νὰ κακοπάδῃ ἢ Χρυσουγὴ γιὰ χάρη μου;
 Δὲ γίνεταί. Καλλιὸ γὼ νὰ σταναχωρηθῶ, νὰ κακοπάθω.Ἡ
 ἀγάπη μου, ἐννοιωθα, ἦτανε τόσο τρανὴ ποῦ ἤθελα ἢ

Χρυσουγὴ μου νὰ μὴ μάγαπήσει, γιὰ νὰ μὴ νοιώσει οὔτε
 τὴν παραμικρὴ σταναχώρια ἀπ' τὴν ἀγάπη της.

Δὲ σὲ γελάω, φίλε μου. "Ολη τὴν καρδιά μου ἀνοίγω
 αὐτὴ δῶ τὴ στιγμὴ. Τίποτα δὲ σοῦ κρύφτω, τίποτα δὲ σοῦ
 παραφουσκῶνω. Στὰ λέω τὰ πράματα ὅπως συνέβηκαν κι
 ὅπως τὰ αἰσθάνθηκα, γιὰτὶ ἔτσι μονάχα ἔκλαφρώνω, ἔτσι
 μονάχα βγάζω τὴ μεγάλη πέτρα ἀπὸ πάνω μου.

Λοιπὸν ποῦ λές, φίλε μου, ἔσβηνε τὸ καλοκαίρι καὶ
 σὲ τρεῖς τέσσερις μέρες θάφευγα γιὰ τὴν Ἀθήνα. Εἶχε
 πεῖ ὁ Ἀποστόλης, ὁ ἄντρας τῆς Χρυσουγῆς, πὼς μπο-
 ροῦσανε νὰρθοῦνε κι αὐτοὶ τὸ χυνοῦπορο στὴ Ἀθήνα, γιὰ
 λίγες μέρες, γιὰ κάτι δουλιές τους. Φαντάζεσαι πὰ τὴ χα-
 ρὰ τῆς Χρυσουγῆς. Ἄλλη φορὰ κ' ἐγὼ θὰ χαιρόμουναι, μὰ
 τώρα ἄρχισαι νὰ σταναχωριέμαι. Στὴν Ἀθήνα ἢ Χρυσου-
 γὴ ; "Ο ἄντρας της θὰ κοίταζε τῆς δουλιές του, οἱ δυὸ
 μας λοιπὸν ὅλη μέρα μοναχοὶ μας θὰ γυρίζαμε. Σὰν μοῦ
 τὸ εἶπαν, κατζούφισαι. Ἡ Χρυσουγὴ τὸ πρόσεξε. «Κ' ἐγὼ
 ἔλεγα πὼς θὰ χαρεῖσθε μούπε σιγὰ σιγὰ καὶ μὲ παράπνο.

Μοῦ τὸ εἶπε αὐτὸ στὸν κῆπο της.Ἦτανε Κυριακὴ βρά-
 δου κ' ἔβραγα σπῆτι τους. Ἄφοῦ ἀποφάγαμε, κατεβήκαμε
 στὸν κῆπο νὰ πιοῦμε τὸν καφέ μας στὸ δροσὸ. Αὐγου-
 σιὰτικὴ νύκτα, φεγγάρι σὰ μέρα, νυχτομπάνης δροσερώ-
 τας. "Ο Ἀποστόλης μιλοῦσε μὲ τὸν περβολάρη ποῦ μὲ
 τὸ τραπὶ στὸ χέρι ἀπόσωνε τὸ πῆστιμα, ποῦ τῶς ἀρχίσει

ἀπὸ νωρὶς ἢ Χρυσουγὴ κ' ἐγὼ καθισμένοι στὸ πεζούλι
 ἀνεκρῶ στὸ μάγγανο, κοιτούσαμε τὸ νερὸ ποῦ τάνεδαζαν
 ἀπάνω τὰ συκλιὰ καὶ τᾶδειάζαν σ' αὐλάκι καὶ στὴ στέρνα
 ὕστερα. Κ' ἔπειτα τὸ βλέπαμε νὰ φεύγει ἀπὸ τὴ στέρνα,
 νὰ γόνεται μὲς' στὶς γράνας, νὰ πλημμυρίζει τῆς βραγίες,
 ἤρεμο,σιγοτρεχούμενο κι ἀτημωμένο, ἀπὸ τῆς ἀχτίδες τοῦ
 φεγγαριοῦ.

Στεκούμασε κεί ὡρα καὶ δὲν ἐνοίγαμε τὸ στόμα μας
 νὰ ποῦμε λέξη. Ἐμένα μὲ κόμπωνε ἢ ἰδέα τοῦ γρήγορου
 χωρισμοῦ. Ἡ Χρυσουγὴ, ποῖς ξέρε τί νὰ σκεφτότανε.

— Μᾶς φεύγεις λοιπὸν τὴν Τετράδη ; μὲ ρωτάει, ἔτσι
 ἀπότομα.

— Ναι ! τῆς ἀπαντῶ ξερὰ ξερὰ χωρὶς νὰ τὴν κοιτα-
 ξω καθόλου, θωρῶντας ὀλοένα τὰ συκλιὰ πάνεβιαναι γιο-
 μάτα νερὸ.

— Κρίμα ! κάνει χωρὶς νὰ μὲ ξανακοιτάξῃ κι αὐτὴ κ'
 ἔπειτα προσθέτει σιγὰ, σὰν νὰ κουβέντιαζε μοναχὴ της:
 Γρήγορα πέρασαν τρεῖς μῆνες ἀλάκαιροι... σὰ νερὸ... Τὴν
 Τετράδη βράδυ λοιπὸν περνάει τὸ βαπόρι... Ἡ Ἀθήνα ἔ-
 χει τόσες διασκεδάσεις...ποῦ νὰ θυμηθῆ κανένας τοὺς φί-
 λους του ἐκεῖ !..

— Στῆς κακιές σου εἶσαι ἀπόψε,Χρυσουγὴ ! τῆς κᾶνω.

— Δὲ ξέρω γιὰτὶ θέλεις νᾶμαι στῆς καλές μου ! μοῦ
 λέει καὶ φεύγει ἀπότομα πρὸς τὸ μέρος ποῦ ἦτανε ὁ Ἀ-
 ποστόλης μὲ τὸν περβολάρη.

"Ἐμειναι μοναχός μου ἐκεῖ, ἀποσβολωμένος, κάμποση

Όρατο και διδακτικώτατο είναι κι αυτό το κομμάτι από το έργο του κ. Καλλιμάχου :

«Ανάμφιδόλωσ θά ήτο προβληματικός αν ουχι παντάπασιν αδύνατος ο έκχριστιανισμός των Σλαύων κατά την Θ' εκατονταετηρίδα, εάν επί τούτω εγένετο χρήση της ελληνικής γλώσσης του Εὐαγγελίου, της γλώσσης των λογίων βυζαντινών, ήτις και δι'αυτόν τὴν ελληνικὸν λαόν, διὰ τὰ 99 0)0 δηλονότι του έθνους, κατέστη ολονεί τεταρτεχουμένη γλώσσα, μέχρι τοσούτου βαθμού, ώστε δύο ευκλειείς αντιπρόσωποι του μεσαιωνικού ήμῶν βίου και πρόδρομοι της εθνικής αναγεννήσεως, Εὐστάθιος ο Θεσσαλονίκης και ο τούτου μαθητής, ο Μητροπολίτης Ἀθηνῶν Μιχαήλ ο Ἀκομινάτος, ἀδημόνουσιν ότι τὸ ποίμνιον αὐτῶν μέχρι τοσαύτης διετέλει πνευματικῆς καταπτώσεως, ώστε ήδυνάται νά ἐνοήση τὴν γλώσσαν αὐτῶν».

Μήπως σήμερξ δὲ γίνεται τὸ ἴδιο με τούς ἱεροκήκήρυκες, που μιλάνε ὡρες κι ὡρες χωρίς νά τούς νοιώθῃ κανένας :

Περὶ τῆς ἡμῶν οἱ τέτοιες συζήτησες. Τί τούς θέλουμε τούς Σλαύους του Θ' αἰῶνα, σάν ἔχουμε τούς Ἕλληνας τὸν Κ' που καθὼς ἀπόδειξε τετραγωνικώτατα ο κ. Χ. Ἀντρεάδης σὰ τελευταία ἄρθρα του γιὰ τούς «Ἕλληνας της Ρωσσίας» ὅσο πᾶνε κ' ἐκρωσίζονται ἀφοῦ τὰ σκολειά μας κ' ἐκεῖ, καθὼς κ' ἐδῶ, εἶναι ἔτσι φκιασμένα ὡστε τὰ παιδιὰ νά σποῦδάζου ν τὴν ἀρχαία και τὴν καθαρῆουσα και νά μιλάνε τὰ Ρωσικά ;

Ἐμεῖς με τὰ σχολαστικά στενοκεφαλά μας χάνουμε και στή Ρωσία και στή Μακεδονία και παντοῦ Ρωμιούς καθὲ μέρα, κι αὐτοὶ οἱ ἀλιτήριοι κάθονται και μᾶς κοπκνάνε πῶς δὲν κατορθώσαμε τούς Σλαύους νά τούς κάνουμε Ρωμιούς !!!

ΒΓΗΚΕ ΣΕ ΒΙΒΛΙΟ

ΠΟΥ ΛΟΓΓΟΥ

ΔΑΦΝΗΣ ΚΑΙ ΧΛΟΗ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

ΗΛΙΑ Π. ΒΟΥΤΣΙΕΡΙΑΝ

Πουλιέται χαρτοδεμένο 2 δραχμές, (Γιὰ τὸ Ἐξωτερικὸ Φρ. χρ. 2) στὸ γραφεῖο τοῦ «Νουμά» και στὸ Βιβλιοπωλεῖο τῆς «Ἐστίας».

Ὠρα. Τί σκέψες πέρασαν ἀπὸ τὸ νοῦ μου κείνη τὴν ὥρα, πού νά στις πῶ. Σὲ λίγο με φώναξε ὁ Ἀποστόλης. Πήγα σιμά τους. Ἡ Χρυσουγή μελαχολικιά. Μὲ βιά ἄνοιξε τὸ στόμα της νά πει καμιά λέξη, δὲχι σὲ μένα, στὸν ἄντρα της και στὸν περβολάρη. Ἐμένα μου κουβέντιάζε με τίς ματιές της πού μουριχνε πού και πού, γιομάτες πόνου και παράπονο.

Σάν ἤτανε νά φύγω, μουσφιξε δυνατὰ τὸ χέρι και μουπε σιγανὰ και γρήγορα :

— Αὔριο τὸ πρωὶ νάρθεισ δίχως ἄλλο σπῆτι. Θάμαι μοναχὴ μου. Ἐχω νά σοῦ πῶ κάτι σπουδαῖο !...

Τῆς τὸ ὁπασχέθηκα, μὰ ὁ τρόπος πού μου τὸ εἶπε, με τρόμαξε. Ἐκεῖνο μάλιστα τὸ «θ ἄ μ α ι μ ο ν α χ ῆ μ ο υ» τὸ εἶπε ἀργὰ ἀργά, συλλαβὴ συλλαβὴ, νά πεις, ἔτσι γιὰ νά τὸ προσέξω, γιὰ νά μου κάνει ἐντύπωση.

Σ' ὄλο τὸ δρόμο, ὅσο νά πάω σπῆτι μου, τὰ λόγι' αὐτὰ κολουούσαν στ' αὐτιά μου εἰς μαι μοναχὴ μου. Ἐχω νά σοῦ πῶ κάτι σπουδαῖο... Μὴ τί νᾶναι αὐτὸ τὸ σπουδαῖο ; θαρρῶ πῶς τὸ ξέρω. Καλύτερα ὅμως νά μὴ μου τὸ πεις, καλύτερα νά μὴν τίκούσῃ ἀπὸ τὸ στόμα σου. Καλύτερα νά μὲνει θαμένο στήν καρδιά σου, ὅπως μένει και στή δική μου, καιρὸ τώρα.

Ποῦ νά κοιμηθῶ! Ἡ κάμαρά μου με σταναχωροῦσε. Ἀνοῖξα διάπλατα τὰ παραθύρα. Ἐρθε ἡ δροσιὰ τῆς θάλασσας

ΨΥΧΑΡΗ

ΖΩΗ ΚΙ ΑΓΑΠΗ ΣΤΗ ΜΟΝΑΧΕΙΑ

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΕΝΟΣ ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟΥ ΡΟΜΠΙΝΣΟΝΑ *

Ἐβγαλε τὴ φορεσιά του, τὴν ἀπῆθωσε στὸ βράχο, και πρόσμενε, τὸ κύμα ν' ἀνεβῆ, νά τοῦ δροσίση τὸ κορμί του τὸ φλογερὸ.

Ἀνέβαινε τὸ κύμα, κατέβαινε ὅμως ἡ Μυριέλλα στήν ἀκρογιαλιά.

Ἡ Μυριέλλα εἶτανε συνηθισμένη νά βλέπῃ τὸ Γιάννη κάθε πρωὶ. Ὁ Γιάννης δὲν κοιμότανε πιά στή σπηλιά του, ἀπὸ τὸ βράδυ ἐκεῖνο πού ἀντάμωσαν τὴν κατσίκα, στεκόμενη κατάντικρύ τους στὸ βουνό. Γιὰ τὰ ταχα ; Μήπως τὴν ἀπόφευγε ; Διόλου. Μήπως τὴ φοβότανε ; Μήτε. Ὡς τόσο πλάγιαζε στῆς Μυριέλλας τὰ παρκαμέρια, τὰ νᾶθελε νά τὴν προστατέψῃ, ἢ σὰ νά ντρεπότανε, ἄθροπος ἄθροτὸς νά κοιτῆται με ζῶο. Ἐτσι λοιπὸν ἡ Μυριέλλα, σάν ζυπνοῦσε, ἔβγαλε ἀπὸ τὸ καράβι της, πήγαινε ὡς τὴν τριγυρισιά ἐκεῖ κάτου, πού τῆς εἶχε φτειάξει ὁ Γιάννης με δέντρα και με πέτρες, τοῦ ἔλεγε μὴν καλημέρα.

Ἐκεῖνο τὸ πρωὶ, σὰ δὲν τὸν εἶδε, ἀπάρησε τράβηξε πρώτῃ στή σπηλιά του ἢ κατσίκῃ, μόνη της, ζαπλωμένη κατὰ γῆς. Ἡ Μυριέλλα γύρισε γλήγορα πίσω πρὸς τὰ σκυλιά. Ῥώτηξε. Διγλαδὴ, βαστοῦσε στὸ χέρι ἓνα φύλλο καπέλλο πού ἔβαζε ὁ Γιάννης, τοὺς τῶδειχνε, γιὰ νά τῆς δείξουνε και δάφρα ἀπὸ τὴ μυρουδιά. Τὰ σκυλιά κολουούσαν τὴν οὐρά τους δὲν κοιτάζαν ὅμως πουθενά, γιὰ πουθενά δὲν ξεκινούσανε θὰ πῆ δὲν ἤξεραν ἓνα μονάχα ἔκανε νά πάῃ κατὰ τὴ δρομιὰ τοῦ καραβιοῦ. Τὸ δικὸ της εἶτανε, τὸ μικράκι.

Τάφρησε ἡ Μυριέλλα κ' ἔτρεξε μοναχὴ της, γιὰτὶ κάτι συλλογίστηκε. Ἀνέβηκε ἀνεμοπόδαρα στήν πλαγινὴ της τὴν κορφοῦλα, πού εἶταν ὕψωμα κάμπουσο, νά τηραῖ. Τί λές ; Μπᾶς και νά τὸ στοχάστηκε ὁ Γιάννης πῶς ἀπὸ κεῖ ἀπάνω φαίνεται ἡ ἀκρογιαλιά ; Δὲν τὸν ἔβγαλε τὸ μάτι της καθαφτό, μὰ κάτι θὰ ὑποψιάστηκε, γιὰτὶ χαμογέλασε τὸ ἔξυπνο τὸ παιδί.

— «Ὠρα νά κάνω μπάνιο».

Κοίταζε τὰ φύλλα 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109 και 110

Ἀλλάξε, φόρεσε φιλό ποκαμισάκι, ἀπὸ κείνα πού ἔφτειανε ἀπατή της, ἔβαλε ἀπὸ πάνω χοντρὸ παννί, ἓνα εἶδος σάκκο πού τὴ σκέπαζε ἀπὸ τὴν κορφή, στὰ νύχια. Ἐλεγε νά τὸν τσακώσῃ, νά τοῦ μάθῃ νά κρύβεται δίχως νά τὴν καλημεριέξῃ.

Ὁ Γιάννης δὲν τὴν ἐνοῖωσε, ὄντας ζῶγῳσε, καθισμένος σάν πού εἶτανε πὰ στὸ βράχο του. Ἀλήθεια πού τὸ νερὸ τοῦ ἔλουζε τώρα τὰ γόνατα, κ' ἡ Μυριέλλα, πού εἶχε πετάξει στὸν ἄμμο τὸ χοντράπαννο, ἀγάλια ἀγάλια μπῆκε στὴ θάλασσα πορπατώντας ἴσα με κεῖ, πίσω ἀπὸ τὴ βράχη του. Καὶ σάν καταλάθε, με τὸ συμπάθειο, πῶς ὁ φίλος εἶτανε ταῖτσιδο, δὲ φάνηκε νά τρόμαξε, μὰ εἶπε μέσα της πῶς θὰ τονὲ μαλλώσῃ. Γιὰτὶ ὅμως νά μὴν τονὲ μαλλώσῃ ἀμέσως, τώρα πκρά νά σωπάσῃ και νά προχωρήσῃ παρέκει κρυφά ; Τί νά τὴν ἔσπρωξε ; Ἡ περιέργεια ; Μπορεῖ. Τώρα τὸν ἀγκαποῦσε, τὸν εἶχε φίλο της και τῆς ἀρεξε τὸν ἔβρισκε μάλιστα και νόστιμο κι ὁμορφο παλληκάρη, ὄχι σάν πρῶτα στήν ἀμμουδοῦλα. Μπορεῖ παλε και νά γύρεθε μόνο και μόνο νά τὸν ξαφνιασῃ. Ποῖς γνωρίζε τίς γυναῖκες—και τὰ κορίτσια ; Μαργιόλο καλὸ παιδί. Ἐπαιξε χωράττει. Ἴσως και θὰ θύμωνε, ἀν τὸ παράκανε. Μαζὶ της ποτὲ δὲν ἤξερες. Μὰ νά, τέτοια ἔλεγε δὲ κι ὁ Γιάννης, στὸ βράχο του, προτοῦ φανῆ τοῦ λόγου της.

Βρέθηκε ἄξαφνα πλάγι του, με τὸ κεφαλάκι της μισογυρισμένο, και τοῦ εἶπε γελαστά.

— Τί καμώματα εἶναι τούτα και τί τρόπος, νά κάθεται σάν πού κάθεται ; Γλήγορα γλήγορα μέσα και κολύμπι !

Και λέγοντάς το γοργά, ἔπεσε κι ἄρχισε νά κολυμπά. Ἐνοοῖται πῶς τὴν πρόφταξε ἀμέσως. Κολύμπαν ἀντάμα τώρα κ' οἱ δύο τους. Εἶτανε ὡραία. Ὅσα στεφάνια κι ἀν εἶχε βάλει γύρω της, ἔλαμπε τὸ δέρμα της τὸ δειφρὰνο στὸ λινὸ τὸ ποκαμισάκι. Ὁ Γιάννης κολουμποῦσε σιμὰ σιμὰ της.

— «Μυριέλλα, δὲ μου δίνεις και στή θάλασσα ἓνα φίλι ;»

κ' οἱ ἀχτίδες τοῦ φεγγαριοῦ νά με συντροφεῖουν. Μὲ σταναχωροῦσαν κι αὐτές. Δὲν ἤθελα συντροφιά. Ἦθελα μοναξιά κείνη τὴ νύχτα.

Πῆγα νά ξανακλείσω τὸ παράθυρο. Κοίταξα κάτω στὸ λιμάνι. Εἶδα τὴν μπρατσέρα τοῦ Γιάννη Ντούνια πού θᾶφουγε τὰ ἐτημέρωματα γιὰ τὸν Περαιά. Ἦταν φίλος μου ὁ καπετὰν Γιάννης κ' ἂν τοῦλεγα, με χαρὰ θὰ μ' ἐπαίρειε μαζὶ του. Δὲν τὸ πολυσκέφτηκα. Τάπορᾶσινα στή στιγμή. Τὸ μαρὸ παιδί ἔγινε ἄντρας, ἀπόγτησε θέληση. Ναι, θὰ φύγω τὸ πρωὶ με τὴν μπρατσέρα τοῦ Ντούνια δίχως νά με νοιώσει κανένας, φώναξα.

Ἐἶχανε περάσει τὰ μεσάνυχτα. Ἐκλείσα τὰ παραθύρια, ἀναψα τὸ κερί και κάθησα στὸ μικρὸ μου τραπέζακι νά γράψω. Κόλλες και κόλλες χαρτί χάλασα και στὸ τέλος, ὑστερ' ἀπὸ ὦρα, εἶδα κ' ἔπαθα νά γράψω τὰ λίγ' αὐτὰ λόγια σ' ἓνα φύλλο χαρτιοῦ, τὸ τελευταῖο :

«Χρυσουγή μου,

«Ἡ χτεςινὴ βραδιά ἤτανε ἡ τελευταία εὐτυχισμένη εβραδιά πού πέρασα μαζὶ σου. Δῶ και μπρὸς θὰ πασκίσω ἀνὰ μὴ σὲ ξαναδῶ και νά μὴ σοῦ ξαναγράψω. Μὴ μου ζήτησεις τὸ λόγο. Δὲ θὰ στὸν πῶ. Ἐτσι ἔ π ρ ε π ε νά εἶναι κ' ἔτσι γίνεται.»

Τίποτ' ἄλλο. Πῆγα και ξύπνησα τὴ μάνα μου. Ἐβρεις, μάνα, θὰ φύγω σὲ μιὰ δυὸ ὥρες γιὰ τὸν Περαιά με τὴν μπρατσέρα τοῦ Ντούνια. Ξαφνιαστικὴ ἡ γριὰ. Δὲν

ἤθελε νά τὸ πιστέψῃ. Στὸ τέλος, ἀφοῦ τῆς δικαιολόγησα ὅπως μπόρεσα τὸ φέρισμό μου, τὸ παραδέχτηκε. Τί νά κάνει ; Τῆς εἶπα νά δώσει κι αὐτὸ τὸ γραμματάκι τὸ πουρνὸ στὴ Χρυσουγή, στὰ χέρια της. Ἐβρεις, μάνα, μιὰ παραγγελιά μουδῶκε ψίς βράδυ γιὰ τὴν Ἀθήνα και δὲ θέλει νά τὸ μάθῃ ὁ ἄντρας της. Ἡ καφερούλα ἡ γριὰ τὸ δέχτηκε κι αὐτό. Ἀφοῦ τῆς τῶλεγε ὁ γιόκος της, ἔτσι θάτανε.

Πρὶν καλοξημερώσει, ἡ μπρατσέρα τοῦ Γιάννη Ντούνια σαλπάρισε, ἔκανε παννιά, κ' ἐγὼ μέσα. Γιὰ σου, Χρυσουγή μου, και νά μὴ μ' ἀλγισμονᾶς ! εἶπα σιγανὰ, ἀπὸ μέσα μου, τὴν ὦρα πού κινούσαμε, κοιτάζοντας κατὰ τὸ μέρος ποῦπεφε τὸ σπῆτι της.

Τάγεράκι στήν ἀρχὴ μᾶς βόθησε και βγήκαμε μιὰ χαρὰ ἀπ' τὸ λιμάνι. Πιδ ὄξω πέρασε στή μπουνάτσα. Πήχτρα ἡ θάλασσα και πιάσαμε τὰ κουπιὰ.

— Μ' αὐτὸ τὸν καιρὸ, εἶπε ὁ καπετὰν Γιάννης, παρατῶντας τὸ τιμόνι ἀπὸ τὰ χέρια του, πέντε μέρες θὰ κάνουμε νά δοῦμε Περαιά !

Ἡ μπουνάτσα δὲ βᾶσταξε. Φύσηξε. Καλύτερα νά μὴ φυσοῦσε, γιὰτὶ ὁ καιρὸς γύρισε κόντρα, πουνέντης λυσασμένος, και μᾶς ἀνάγκαζε νά βολλατζάρουμε, νά ὀργώνουμε τὴ θάλασσα, καταπῶς ἔλεγαν κ' οἱ ναῦτες.

Τὸ κακὸ ὅσο πήγαινε και δυνάμωνε. Φουρτοῦνα φοβερὴ, βουνὰ τὰ κύματα, ὅσο πού ἀναγκαστήκαμε νά ποδίσουμε κι ἀντίς νά τραβήξουμε γιὰ τὸν Περαιά, νά γυρίσουμε

Γέλασε η Μυριέλλα.

— «Στη θάλασσα; Πώς γίνεται; θα πνιγούμε!»

— «Διόλου! Πέρασε το βροχιόνι σου το δεξί στο λαιμό μου· εγώ σε βαστάω από την πλάτη, και κολυμπώντας, φέρε μου εδώ το πρόσωπό σου στο δικό μου. Άχ!»

Και τής έδωσε στο στόμα ένα οριόλι.

— «Άρσεν, άρσεν με τώρα, μα να βγώ εγώ πρώτη».

Βγήκε, στεγνώθηκε, κουκουλώθηκε στο πικνύ της, και σαν νύθηκε κι ο Γιάννης, που άναγκάστηκε από το βράχο του να κουβελήσει τα βούξα του, βαστώντας όξω το ένα χέρι από το νερό, του είπε η Μυριέλλα.

— «Έρεις τί; Νίχρουμεσαι κι άλλες φορές για λουτρό, μα να μου σιγάς στην άκρογαλιά καμιά καλυβούλα, νάλλεζω».

— «Άχ! και γιατί πάλε;»

— «Πιατί έτσι πρέπει».

Άφου λοιπόν έτσι, τής τήν έσιάζε. Άπειροχώρα σάκρογαλιά για να κούβεσ ηθελες. Τής έχτισε μια με κλαριά μονάχα που τχληπήε στον άμμο, τα στρογγύλωσε από πάνω να τα κέει σαν κμαρά, και που τους άρσενε τα φύλλα τους. Μα τα φύλλα τούτος δεν είναι η σαν είναι, είναι τούτος με μάτια. Μάτιο είχε κι ο Γιάννης. Δεν τής έλειπαν όμως τα ματάκια και τής Μυριέλλας· καταλαβάνε περίφημα τί έτρεχε και διασκεδάζε πως να τόν ξεγιάσει, όταν έβλεπε και πήγαιναν τα μάτια του από όξω δρομιά στην καλυβούλα.

Έσκυβε, σηκωνότανε, ξανάπεφτε, του μίλαε από μακριά, στέκονταν όρθια, ενώ λαμποκοπούσανε στη βράχη της με τόν ήλιο, άνάμεσα στα πράσινα τα φύλλα, τα ξαθά της τα μαλλιά, γύριζε όμπρός πίσω γοργά, έβγαινε ντυμενη, και δός του τα γέλοια, κάτι γέλοια μαργαριταρένια σαν το διάφανο το κρουσταλλι που το λαφροχτυπάς και σηκάνει.

Δεν είτανε τα μόνα τους τα παιχνίδια. Συνηθίζανε και τρέχανε στην άμμουδιά, τάχα για να τής μάθη πικ ο Γιάννης το τρέξιμο κι άρτηνη.

— «Γλήγορα και θα σε πιάσω!»

— «Δε με πιάνεις!»

Και κει που άπλωνε το χέρι, του ξεγλιστρούσε στο νερό. Το κατώφλωνε όμως μονάχα σαν είτανε γιομοθαλασσική, γιατί τότες κ' η άμμουδιά στενώτερη. Κ' έτσι το τρέξιμό τους άλλαζε με το βέμα κατά πως είτανε γιομοθαλασσική η άθαλασσική, που το λέγανε τώρα σιμεταζύ τους άπλότερα. Έχει θάλασσα, δεν έχει.

Τής άρεζε τής Μυριέλλας σα δεν είχε, γιατί τότες έβρισκε ο Γιάννης τοπωσιά περισσότερη, να κώνη

πλώρη και να του δώσουμε για κει που μεις οδηγούσε ο άγίρας και τα κύματα.

Να μη στα πολυλογάω, όχτώ μερόνυχτα θαλασσοάραθήκαμε και στίς έννιά πιάσαμε στο Περαία, που με καλό καιρό δυό μέρες μεις φτάνανε.

Σ' όλο το ταξίδι, που λές, τή Χρυσουγή συλλογίζόμουνα. Τι θα 'πε σαν τής έδωσε η μάνα το γράμμα και το διάβασε; θάκανε το σιαυρό της δίχως άλλο, θα τάχασε, θα με πήρε για τρελλό. Σα φτάσω στην Άθήνα θα βρω γράμμα της. Θα με μαλλώνει, θα μου ζητάει εξήγησες για το παράξενο φέρισμό μου, ίσως και θα μου γράψει πως δε φέρθηκα καλά και πως έπρεπε να μείνω σιμά της σαν τής έγραφα τέτοιο γράμμα και να μη φύγω σαν παλαβός την ίδια νύχτα που τ'γραψα...

Κάπως να τ'θελα το τελευταίο, γιατί αλήθεια ημουνα μετανοιωμένος μ' εκείνο πουκανα, τί διαόλο μούρθε. Δεν άφινε το πρᾶμα να τραβήξει ήσυχα ήσυχα το δρόμο του; Τρελλό το κάμωμά μου. Τ'έβλεπα. Πήγα και γκρέμησα μια εύτυχία μου, τή μένη δά, πουκανε χρόνια και χρόνια να χτιστεί. Και τώρα έρημα τριγύρω μου, κανένα χρυσό νῆμα δε με κρατάει, καθώς πρώτα, στη ζωή. Ένα γραμματάκι της κι όλα αλλάζουν στη στιγμή.

Ανέβηκα στην Άθήνα, έτρεξα σαν τρελλός σπίτι μου, δε βρήκα γράμμα της. Άρχισα να θυμώνω μαζί της που άργησε να μου γράψει. Μπα! έννιά μέρες λείπω από την πατρίδα κι αν τ'στελνε την Τετάρτη με το βαπόρι όθτανε

τα σάρτα του έμεινε που άπορούσε και θιαμαζούνταν πάντα η Μυριέλλα.

Μια φορά πάσκισε να πηδήξει κι άρτη. Στέκονταν ο Γιάννης μπροστά της σημάδι. Πήδηξε η Μυριέλλα, μα στο πηδήμα της λύθηκε λιγάκι από πάνω το ποκαμισάκι της και πρόβαλαν τα βυζάκια της τα μαρμαρένια.

— «Για το μάθημα, να μην τα οιλήσω;»

Γέλασε. Στάθηκε, όπως είτανε, αντίκρου του, ήσυχη, και του είπε μ' ένα ξεθάρσο, άθωο, άμικητο ύφος.

— «Φίλησέ τα, μα γλυκά».

Καράβι να πέρναι κείνη την ώρα στο γιαλό, να φώναζε ο καπετάνιος, ο Γιάννης θα τούλεγε. Χάσου!

Μα μήτε και θα τόν άκουγε, μήτε και θα τόν έβλεπε, τή φορά που τους έπιασε βροχή και βοριάς. Ο Γιάννης το ήξερε πολύ καλά πως θα τους έπιανε γλήγορα, τή μέρα εκείνη. Όπως είπαμε, στη Μαστιέρα πουλι κανένα δεν υπάρχει. Μόνο μια βολά το χρόνο, σαν είναι να φουσήσουν οι άνεμοι, φαίνονται κάτι θαλασσοπούλια, που πετούν είτε άλλοργα είτε και κοντά σάκρογαλιά. Τα λένε κουμπράντα— χουζέος, δηλαδή κοκκαλοσπάτες. Κονείς δεν τή κατέχει από που έρχονται και που πάνε. Είναι μεγάλα σιμά σαν τις πάπιες, μα πολύ όμορφα, με το λαιμό τους το λυγισμένον και το πέταμά τους το χροιωμένο.

Κολυμπούσαν ο Γιάννης κ' η Μυριέλλα, όταν ένα θαλασσοπούλι από άρτα καθίσε πλάγι τής Μυριέλλας, πικ στο κύμα, έβγαλε φουούλα γλυκιά, μισολυπημένη, κ' ύψώθηκε πάλε στον άέρα. Πουλί τής άγάπης που κατεβαίνει και πετάει.

Λαφιαστάθηκε η Μυριέλλα. Τής τα ξήγησε ο Γιάννης. Άμα μπήκε όμως στη φύλλινη καλυβούλα, σηκώθηκε ο βοριάς. Μέσα κι άρτίς στην καλύβη, πολύ άδιάκριτα, τή στιγμή που άλλαζε το κορίτσι.

Έλαψε ο γιαλός. Έλαψαν τα μάτια του Γιάννη.

Άπό τότες την κινηγούσε κάθε τόσο στην άμμουδιά, τής έλεγε και τής έλεγε.

— «Τι με θέλεις;»

— «Να σου πώ!»

— «Δε γίνεται!»

— «Να σου ξηγήσω!»

— «Καλέ, σώπα!»

Κ' έρεσβε κ' έδειχνε φόβο σαν το πετάμενο βλέμμα του περιστέριου.

Μα δεν έρεσβε και τόσο βιαστικά. Πιθανό μάλιστα, καμιά μέρα, νάφινε η καημένη το Γιάννη νακούλουθήσει στην καλύβη της το βοριάς. Η τύχη όμως

άλλοιως τάφερε, σε άλλη πιο ήσυχη καλύβη, πιο άγαπημένα, πιο ιερά, με κάποια λύπη μυστική.

Τύχη καλή για τα παιδιά μας, άχαμνή για ένα πρόσωπο, γιατί αλήθεια σαν άθρωπος είταν η κακομοίρα, με τα πονετικά της τα μάτια, με τα χαδια του μαλλιού της, με την άγάπη της για το Γιάννη. Έμοιαζε, όταν κοιτάζε η κατσίκα του, σα νάθελε κάτι να του πη που δεν μπόρειε. Τώρα έννοιωθε πως δεν του είτανε χρήσιμη πια· δεν τή σεργιάνιζε, δεν τής έδινε τεατίνα, δεν τήν πήγαινε στο βουνό. Έβουσκε μόνη της παραιτημένη, σαν ύνταριο περιττό και δύστυχο. Ένα βράδυ, ξεψύχησε.

Άπομακρύνονταν η μερκα κι ο ήλιος έγερνε να βασιλέψη, όντας πήγαε και τήν είδανε ο Γιάννης κ' η Μυριέλλα γλυκοκοιμισμένη στο χορταρένιο της το στρώμα τάπαλό, που είχε βρει, έξω από τή σπηλιά του Γιάννη στα βάθια της βεματιάς, εκεί που τους άνταίμως τότες, στο ήλιοθασίμα το φοβερό.

Δάκρια βράγιανε την καρδιά τους. Κοιταχτήκανε.

Άκούμπησε το κεφαλάκι της το ξαθό, τρυφερόλυπα η Μυριέλλα στο νάμο του καλού της. Είναι άξιόθαμαστο αλήθεια με πόση δύναμη ο θάνατος έρωτοσφιγγει τους ζωντανούς, σα να λέγανε. Θα πολλαπλασιαστούμε να σε νικήσουμε, Χάρο. Εκείνη την ώρα, έμοιαζε να λύθηκε πικ πάσα ένέργεια στη σάρκα της Μυριέλλας, και σα ζυγώσανε στα παρκαίρια της, του είπε.

— «Μη μ' άφινής! Έλα, έλα, μαζί».

Και στίς νύχτας το σκατάδι που είναι και δάφτη, Άλλη μοναξιά, το κορμί της τί έρωτεμένο, τρισάγιο από την άγάπη και τρισμάκαρο, γνώρισε άπνοια, όπως κ' η καρδιά της, την παντοδύναμη τή χαρά.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Κ'

Η άγάπη από μοναξιά.

Η μέρα με τα ξαθά της τα μαλλιά χρούσωνε την άνατολή του Νησιού. Άκρη κολοκαίρι. Ζίστα που τήν ξέρουνε μόνο στη Μαστιέρα. Το στόμα σου νάνοιγες, να πάρης την άνάσα σου, και μάζωνες μέσαθε σου ζεστασιά. Σαν κύμα θερμό, παντού περιχυμένο, σου χάδεθε το δέρμα ο άέρας, έπου κι αν πήγαινες. Το λιόπυρι διαπερνούσε το χῶμα, κατεβαίνει λές ως και στίς δειντρόβριζες κάτου, ενώ στην άπανωσιά τής γῆς η πνοή του κολοκαίριου γυροφιλούσε τα πράματα ένα ένα, και το φιλι της, ψιλό, λαφρόφλογο, παντοδύναμο, ναρκωφόρο, κυκλοφορούσε στα χορτάρια, βουτούσε στη στεφάνη τῶ λουλουδιῶ, έμπαινε στη σάρκα τῶ δειντρώνε, ξεσκιζε τα νεθριά τους, τους έσπανε τή φλούδα.

Λίγη άνεση, λίγον ίσκιο έβρισκες μονάχα στο βοριανό τανάπλεβο της κορφούλας, κατάντικρου του καρδιού της Μυριέλλας. Σε κει το μέρος, από το πρώτο, κοιτούνταν η Μυριέλλα. Γύρο της, κοντά της, από πάνω από το κεφάλι της, από κάτω από τα πόδια της, παντού, μασκοβούσανε κάτι όλόφρα κρινάκια και τιρινόχρωμα λουλούδια, ξαθά σαν τα στάχια. Πρώτο λουλούδι, πρώτη μασκοβολιά είτανε ίδια της. Κοιμότανε, άνάσκελα πεσμένη. Τα ξαθά της τα μαλλιά σμίγαν άδερφωμένα με τα ξαθά τα χαμολούλουδα, μακριά μακριά και γύρο της όλόγυτα. Ζεθγαρώνονταν η άσπραδα του δερματιού της με τῶν κρινακιῶνε τήν άσπραδα, μόνο που είτανε το δερματάκι της τώρα σαν πιο ξαθουλό και δάφτο, σαν πιο ήλιοθαμμένο. Βροτούσε τις άπαλάμες της γυρισμένες κάτω από το λαιμό της, κ' έβλεπε ο ύφανός τήν όμορφιά της όλη.

Μήτε ύρασμα, μήτε λινό, μήτε φύλλα δε φορούσε. Όποιος δε σεβεται τή γυναίκα, όποιος δεν καταλαβε τής γυμνοσύνης τήν άγιωσύνη, το μυστήριο το ιερό, ως μην έρθη να κοιτάξη τέτοια εικόνα, τέτοιο θάμα. Κοιμούνταν η μιὰ Δημιουργία πλάγι πλάγι με τήν Άλλη.

ΔΗΜΟΣ ΝΗΣΙΩΤΗΣ

Από τώρα της το κορμί, σαν κλωστούλες μεταξέ- νιες, λές κ' έρχόντανε, λές και φέγγανε κάτι φιλές ολό- χρυσες άχτιδες, λές κι απόβγαине κάποιο ξαθόγλυκο, ήμερο φως, που έπαιζε και κρυβότανε ανάμεσα στους έσκιους και τις άσπριλες της σάρκας της μυρωμένης. Στις μέρες του κολοκαριού τις πιο λαμπερές, ένας ά- πέρκντος σπόσπαρτος κάμπος, στόχια γιομάτος και ζωή, δίπλα στο πλάσμα το μικρούλο πουτανε πλαγια- σμένο στην κορπούλα, θάμοιζε τιποτένιος, δε θα είχε μήτε μεγαλειό μήτε φεγγαβολιά όση έδειχνε το χνούδι φως έκείνο το μισόσκιπο, ήλιος και πλάση μαζί, μή- τρα του κόσμου.

Αξαφνα, έκεί που ήσυχάζε ή Μυριέλλα, φάνηκε ο Γιάννης. Άνοιξε τα βλέφαρά της κι άνάτειλε το μα- τιώνε της ή άβγούλα ή γαληνή. Ο Γιάννης κατέβαινε από το βουνό, από τη βορειανή τη βουνοσειρά μάλιστα, όπου είχε περάσει τη νύχτα στο κυνήγι, γιατί ως και γι' άφτόνε δύσκολο εΐτανε να κυνηγήσει τη μέρα με την κόψα. Θήρησε άγριόγυδο, που το πλεβροβάρασε με πέ- τρα, και της τώφερε. Κάθισε πλάγι της και της δη- γήθηκε τα καθέκαστα, δηλαδή τα ίδια πάντα, και τζ- ξερε άπ' όξω ή Μυριέλλα, δυό χρόνια τώρα που κα- θότανε στο Νησί με το Γιάννη. Καίρις πια ποσ εί- χανε σωθή και παρασωθή όσα φαγωίματα βρήκε τότες στο καράβι. Έμαθε γλήγορα ή Μυριέλλα να τρώη ό τι έτρωγε κι ο φίλος της, φρούττα χίλιων ειδών, καλαμ- πόκια, που εΐτανε το ψωμί τους, κάτι πολύ δυναμω- τικά και γουστερά χόρτα, που βγαίνουνε στη Μασα- τιέρα, καρδιόδες, άπό τις πελώριες έκείνες, που όμως είναι περιφρημες, άστακούς, ψάκια, φώκια ή ψαρόσκυλα, σαν έπιανε ο Γιάννης, άχελώνες πληθος με τάβγά τους, και κατσίκες, εΐταν είχαν όρεξη για λίγο κρέας. Τόψηναν ή δεν τόψηναν, όπως λάχαινε. Δηλαδή φω- τιά είχανε, άμα θέλανε φωτιά κάινεις έσκολα και με σωσά συστήματα γνωστά σ' όλους τους μοναχίωτες, είτε με πέτρες, είτε καθώς το συνήθίζουν οι άγριοι, με δυό ξύλα που τα τρυπάζε το ένα στόλλο, και τα γυρίζεις γοργά γοργά ως που να πιάση, είτε και ή με το γυαλί του Γιάννη, που άφτό πια δεν το χωρίζοτανε. Θεός φυ- λάξη, αφήρησε πουθενά το κανοκιάλι του! Μά έσθηνε κάποτε ή φωτιά, και βαριούτανε νανάψουνε. Τότες ψήνανε λιγάκι το κρέας στον ήλιο καλός τρόπος και τούτος, μάλιστα δά στη Μασατιέρα.

Έτσι τοιμάζουσαν και τώρα ή Μυριέλλα να το ψήση. Άφου σηκώθηκε λοιπόν και φίλησε το Γιάννη χαδεφτικά, για το πεακέσι, πήγαινε να κατεβή αντί- κρου, στο καράβι. Μά ο Γιάννης εΐτανε σαν άποστα- μένος άπό το κυνήγι το νυχτερό και γύρεθε άνάπαψη.

—Μη νοιάζεσαι, λέει. Έγώ φρόντισα. Τάφρησα όπου πρέπει. Άμα μεσουρανήση, πώς και το σηκώνεις. Κάθου τώρα έδω, κι άφου τον τζάκισες του λόγου σου, όριστε κλαδί με τα φύλλα του, να μ' άερίζης όσο κοι- μούμαι, κ' έπειτα με ξυπνάς.

Ο Γιάννης κ' ή Μυριέλλα δε μάλλοναν ποτέ τους. Το χατίρι του να του χαλάση; Ένακε λοιπόν όπως της εΐπε. Έπεσε ο Γιάννης και πήρε άφτη τα φύλλα, να του δροσίξη το πρόσωπο, κινώντας το κλαδί.

Όρατος εΐταν ο Γιάννης και τον καμάρινε ή Μυ- ριέλλα. Δε θα πη όμως πώς μήτε άφτός, σα ζύγωσε, μήτε άφτη, σαν τον κοιτάζε τώρα, βάζανε τίποτις με το νου τους. Με τα φαγωίματα του καρβιού, είχανε σωθή και τα πανιά και τα βούχα. Να φορη φύλλα, να φτειάνη φουσταναίκια κάθε τόσο, γλήγορα το βαρέ- θηκε ή Μυριέλλα. Έπειτα, κι άπό παιόνε να κρύδου- νται στη μοναχιά; Εΐχνε συνηθίσει κ' οι δυό τους γυ- μνοί. Μήτε προσέχανε πια. Με τη ζέστη μάλιστα, τί φυσικώτερο; Τόσο φυσικό, που άφου άέρισε λίγη ώρα τον καλό της, το χεράκι της έγινε πιο άργό, σταμά- τησε άγάλια, έπεσε και βασιλέψαν τα ματάκια της,

σαν του Γιάννη τα μάτια. Κοιμούνταν άφτός, κοιμούν- ταν και κείνη. Είναι ή άγάπη όλη άπομίμηση παν- τοτεινή.

Κοΐτουσαν έτσι κ' οι δυό τους στον ίσκιο της κορ- φούλας, ήσυχοι και στον ύπνο τους άδερφομένοι. Βέ- βαια πώς άπό τη στιγμή έκείνη, που πλαγιασανε άν- τάμα στην πρώτη του καρβιού, βέβαια πώς χρηήκανε πολλές φορές, βέβαια πώς χάρησανε άκόμα την άγά- πη, μ' όλη τη δύναμη της νιότης. Η θάλασσα, όταν τάνεμι τη γλυκοχαδέσει, δεν έχει μουρμουρητό πιο χα- ριτωμένο άπό τα μουρμουρητά της καρδιάς τους, που τζκούγε ή άναποδογεμένη καρήνα, και τι άλλο είναι για κάθε άθρωπο ή άγάπη, παρ ά καράβι πλεούμενο σάνοιχτό, και μίαν ώραν άραγμένο στη στεριά; Μά είναι καράβι και θάρμενιση. Μήπως δεν το είδαμε κιό- λης σπασμένο, κολοβωμένο, να το πάρη ως τόσο και να το φέρη ο Γιάννης, με τίποτα, με δυό βαρέλια, στην άλλη άκρη του Νησιού; Πάντα τους δεν μπο- ρούσανε τα δυό παιδιά μας να καθουονται μέσα; έχει ο έρωτας δική του ώρα; έχει τη δική της κ' ή άγάπη. Κ' έτσι τους βλέπουμε ξέγνοιαστκ νανάπαδουονται. Τι πειράζει; νανάπαδουονται ή να πορπατούνε γυμνοί, όπως τους έκαμε ο Θεός; Κάλλια, παρ ά να ζούσανε, ως και το κολοκαίρι, κουβαριακμένοι σε κανέναν τόπο της παγωνιάς.

Η ζέστη τέτοια έφερε στη Μασατιέρα; θάφερε άλλα το κρύο σε καμμιάν άλλη μεριά του κόσμου. Παντού όμως, ό τι κλίμα κι άν έχει, θάλλαξη τον άθρωπο ή μοναχιά. Το ζέρουμε πώς και με τι τρόπο άλλαξε το Γιάννη άρχισε το ίδιο νάλλαξη και τη Μυ- ριέλλα. Τόβλεπε άφτό άπό τα παραμικρά, κι άπό το πρόσωπο κι άπό το φέριμό της, όχι μόνο τώρα, σαν ζύπνησαν οι δυό τους, σαν κατεβήκανε στο καράβι, σαν καθήσανε να φάνε, μά ως κι άπό την καθμερινή τους τη ζωή. Που τάγριο το κορίτσι που τραβιούν- τανε στην άμμουδιά; Πάει άφτό πια. Δε θα πη πά- λε πώς ή Μυριέλλα έπαιζε χωράτσει και γελούσε όλη μέρα. Ξεναντίας. Έμοιάζε σαν πιο ήσυχη, όμως και σαν πιο συλλογισμένη. Το πρόσωπό της το έξυπνο φαι- νότανε κάποτε σαν κοιμισμένο. Το ύφος της έκείνο το περήφανο, που τόννοιωθε κι άπό το στάσιμό της, άπό τον τρόπο της να βαστάη το κεφαλάκι της άψηλά, το ύφος της το άκατάδεχτο, βέβαια δεν είχε τσακιστή ολό- τελα, μά λές και να χαμήλωνε. Ίσως πρέπει να πι- στεύουμε πώς στην έρμιά, της πλάσης το μεγαλειό, που φανερώνεται σ' όλο του το μυστήριο το τρομερό, περιφράνεια δε σηκώνει.

Δε σηκώνει, πάω να πω, μήτε γελοιο μήτε παι- γνίδια, σαν τάχα να τάγαπήη ο ούρανός, σα να τάγαπή ή άπεραντοσύνη, να πέφτη πλάκα στην ψυχή μας ά- πάνω. Τώρα ως και το παιδικάτικο, το παιχινδιάρικο το ύφος της Μυριέλλας πήρε άλλο τρόπο, άλλη χρω- ματία. Δε μελούσε ή Μυριέλλα, χαμογελούσε. Κι άλή- θεια, τώρα που την είδαμε, σαν ήρθε ο Γιάννης άπό το βουνό, ή Μυριέλλα τον φίλησε γλυκά, γλυκά τον κοίταξε, μά δεν άκούστηκε να βγάλη λέξη.

Πολλά συναμεταξύ τους δε λέγανε. Στη μοναχιά, κρυφαλιούονται πιο έσκολα οι καρδιές, και δεν έχουν άνάγκη άπό λόγια. Τα ζέρουν όλα, πάντα βλέπουνε τα ίδια. Η άλαλία τους καταντάει σαν είδος ύφασμα φιλοψ:λούτσικο, που κάθε του κλωστήσκα ήπάει άπό τον ένακε στον άλλο, τους σφιχτοδένει μυστικά και ολόσιωπα.

Να μη θαρρόμε ως τόσο πώς ο Γιάννης κ' ή Μυ- ριέλλα το κάινε πείσμα ναπορέθουνε τη συντροφιά. Τόσο λίγο μάλιστα την άπορέθουνε, που έμοιάζε σα ναχε άλλάξει πρόσωπο κ' ή κατοικία τους. Ο Γιάννης άπό καιρό πια παραιτήσε τη σπηλιά που καθότανε, προτού φέρη τη Μυριέλλα στα κατατόπια του. Μά ή

Μυριέλλα, λίγο λίγο, ζήτηζε ναρθουνε τώρα μαζί τους και τα ζα. Έρθαν οι κατσίκες, ήρθαν άκόμη πιο πρό- θυμα τα σκυλιά του Γιάννη. Μάντρα σωστή, άγαπη- μένη μάντρα, γιατί πιώτερο ίσως κι άπό το Γιάννη τον ίδιο, τα φρόντιζε ή Μυριέλλα τα ζα τους, τα φρόν- τιζε δηλαδή με κάποια στοργή, με κάποια χάρια που ο άντρας δεν τα γυρίζει. Κι όσο περισσότερο άγαπίκε το Γιάννη, τόσο πιο φιλικά φρονότανε και με δάφτα. Μήπως κανένας θάπορήση; Τέτοια είναι ή άγάπη; γυ- ρέει; Παντούθε να παρεχόση τους θησαυρούς της. Μπο- ρει και κάτι άλλο να γυρέθη και για κάτι άλλα να λαχ- τάρη, θέλει κ' ίδια της να παρεχόη άπό την καλο- σύνη του κόσμου. Η άγάπη, άκόμη και σαν τραβεί- ται άπό τους άδιάφορους ή άπό τους κακούς, ή άγάπη, θέλει τη μοναχιά, για να βλέπη ο κόσμος τη μονα- χιά της.

Έδώ δεν την έβλεπε κανένας παρ ά οι σύντροφοί. τους οι βουδοί. Για τούτο τους χάρδεσε κ' ή Μυριέλλα. Δεν είπαμε πια πώς είχε την ίδια την όφρασίση στα- γρικ τα ζα, τ' άγριόγυδα, λόγω χ. Της άρεζε μάλ- ιστα πολύ το κρέας της κατσίκας. Λοιπόν άφινε το Γιάννη να πηγαίνη στο βουνό, να ης φέρη που και που. Τη δυσαρεστούσε μονάχα που εν εΐτανε τότες μαζί του. Δύσκολο στη μοναχιά να η ο καθένας δου- λειά δικιά του; δύσκολα χωρίζεται άπό το συμμαχίω- τη, προ πάντα σαν τον άγαπάει. Δύλως να το ζέρη, δίχως να προμαντέψη τότες σε τι θα της χρησίμεθε μια μέρα, ή Μυριέλλα, ως και στον καιρό έκείνο που ή άγάπη τους ζωντανέθε χαριτωμένα με τα παιχνίδια της την άμμουδιά, ή Μυριέλλα λίγο λίγο έπαιρνε τα συνήθεια του Γιάννη. Συνήθειο συνήθειο, γίνεσαι άλλ- λος άθρωπος, κι όταν είσαι φιληνάδα, γίνεσαι άπαράλ- λαχτος σαν το φίλο σου. Έτσι τόπαθε το παιδί μας. Τα σηδήματα και το τρέξιμο εΐτανε στην άρχή για χωρατό; δεν άργησε να τα κόμη γούστο, να θέλη και του λόγου της να τρέχη και να πηδξ όπως κι ο Γιάν- νης.

(Στ' άλλο φύλλο τελειώνει.)

ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

—x Β. Σταμ. Στο γραφείο μās βρίσκετε καθεμέρα, από τις 3—5 τάπομσημερο. Όποια μέρα θέλετε, έλα- τε— x. Ίξίωνα. Μάλιστα. Ο μικρός μας διαγωνισμός θα γίνη και τον Σεπτέμβρη. Για τους όρους, κοιτάχτε πε- ρασμένα φύλλα.— Άψυχολόγητο. Λάθος τυπογραφικό ή- τανε κι αυτό. Αντι Κο υ ρ τ (δ η ς οι τυπογράφοι μās ξεφούρισαν έναν άνοπαρχο x. Κο υ ρ τ ο υ τ (δ η ν κ α ρ α σ υ ρ θ ή ν τ ε ς φ α ί ν ε τ α ι, ά π ό τ ή ν Κο υ ρ κ ο υ τ ο μ ι σ τ ρ ι - ώ τ η που βρίσκότανε παραπάνω.—x. Άεροναύτη. Πεζά ποιήματα δε δημοσιεύουμε, άγκαλά και τα δικά σας δεν είναι πεζά ποιήματα, μά άσκια φουρκωμένα μ' άγέρα. Σαν άεροναύτης βλέπετε, που είσαστε! Δε φταίμε μεξ. Τού λόγου σας ζητήσατε ε ί λ ι κ ρ ι ν ή κρίση καίτετοια σας δί- νουμε.— Σαρδανάπαλο. Η άπαίτησή σας, στ' άλήθεια, πολύ Σ α ρ δ α ν α π α λ ι κ ή, να ζητάτε σώνε; καλή να δη- μοσιευόυνε τα ποιήματά μας με μ ε γ ά λ α ψηφιά. Κα- θώς είδατε, και του x. Έρμονα τα συνέττα κι όλα τάλλα δεκαπεντασύλλαβα δώ και μπρος θα τα δημοσιεύουμε με ψηφιά των 9 στιγμών, γιατί με μεγαλύτερα δεν τα παίρ- νει ή άράδα του φύλλου. Κ' έπειτα τί έχουν να κάνουν τα ψηφιά; Το ποίημα ναυαι καλό και δε χάνει τίποτα κι άν τυπωθή και με των 6 ήκόμα — x. Φωτεινο. Για το πε- ρίφημο βιβλίο του x. Σκια μās έτοιμάζει επιφυλλάδα έ συνεργάτης μας Σπύρος Αναστασιάδης ο ξετινέξας ή- ροικώτατα στο «Νουμά» τους «ρητορικούς λόγους» του Μιστριώτη και την «Περιαλή Κλέωνα». Ίσως άπό τάλλο φύλλο να την άρχίσουμε κιόλας.— Σ' έναν συντρομητή μας. Ξέρετε γιατί το «N. Άστν», ξαναδημοσιεύοντας ένα άπό τα τελευταία τραγούδκια του Λεάντρου Παλαμά, μι- μήθηκε τα παρικλεέστατα «Παναθήνια» και δε σημείωσ πώς το πήρε άπό το «Νουμά»; Γιατί λέπει ο x. Καλα- μάνος και τα κοπέλλια του νοστιμεύουονται τέτοις μικρο- λωποδυσίες. Χαλάλι τους.